

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona.
Fél évre	12 korona.
Negyed évre	6 korona.
Egy óra	2 korona.
Egyes szám ára	8 fillér.
Vidéken	10 fillér.

Megjelenik mindennap hétfőn és ünnep után való napon is.

NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

HIRDETÉSI DIJAK:

Nyilttér sora: 50 fillér. — Üzleti hirdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal Jókai-utca 15. szám alatt van. — Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

TELEFON-SZAM: Szerkesztőség: 379. Kiadóhivatal: 379.

Királyi kihallgatások.

Kolozsvár, február 4.

A király élt jogával és élni fog még tovább is; nem elégedhetik meg bizonyos, vagy több irányban praeokkupált néhány államférfiu véleményének kikérésével, hanem meg kell hívnia többeket is, mindazokat, akiknek véleménye értékes lehet a királyra és az országra nézve a mostani bonyolódott politikai helyzetből való kibontakozásnál.

Nagyon természetes dolog, hogy határozott fogalmat is alig alkothatunk magunknak arról: mit kérdez a király és mit válaszolnak a tanácsadásra meghívottak. Valami hibájuknak azonban kell lenni az ilyen kihallgatásoknak, valami oknak kell lenni, amely miatt azok a királyi kihallgatások olyan balul szoktak kiütni a nemzetre nézve. Vagy a tanácsosok nem adnak őszinte, okos tanácsot, vagy a király előtt, ezeknek a tanácsoknak értékét, lerontja valami: az ellenkező egyéni impresszió, vagy az ellenkező irányú egyéb tanácsok.

Talán gondolkodni fognak e fölött most Bécsben is. Talán eszükbe fog jutni most, a dinasztikus politika vezérférfiainak az a megdönthetetlen politikai igazság, hogy amely uralkodó népének egyes jogos kívánságait, a kellő időben nem teljesíti, annak az uralkodónak elő kell készülvén lennie arra,

hogy ezek a jogos kívánságok még sokkal határozottabban, még sokkal erőteljesebben fognak megnyilatkozni egy adott időpontban. Talán mérlegelni fogják most Bécsben azokat a balsikerű intézkedéseket, melyek rossz tanácsok nyomán történtek. Eszükbe fog most talán jutni, hogy Széll Kálmánt oktalanul áldozták föl annak a katonai követelésnek, melytől aztán elálltak. Eszükbe fog talán jutni az a szégyenletes kudarc, mely a Khuen Héderváry próbálkozását összetörte. Eszükben lesz talán még az a folytonos izgalom és zavar, mely a Tisza István rövid kormányzását jellemezte. Eszükben van bizonyára az a szánalmas vereség, mely az ex-lexes választások folyamán a királynak legkedvesebb kiegyezési közjogi alapot érte. Es ha mindezt eszükbe juttatják egymásnak Bécsben a megijedt emberek, akkor eszükbe kell jutni annak is, hogy mindezt őszinteség és a helyzet ősmereje nélkül adódott tanácsok okozták és hogy a királyt a tanácsadások során olyan irányban befolyásolták, mely nemcsak ott ejtett sebet, ahol a nemzetnek fáj, hanem immár ott is, ahol a királynak fáj.

Sok befolyásolás, sok tanács, talán nem egy nyomás is irányítja az uralkodók intézkedéseit. De Ferenc Józsefnek, aki harminchét esztendeje alkotmányos uralkodója Magyarországnak,

aki sok válságot látott és intézett el már ezen idő alatt, most föl kell ismernie, hogy valami különösen nagy, valami különösen bonyolódott válság előtt áll: egy olyan válság előtt, melyet a nemzetnek sok esztendőknél át féltett jogainak fölhalmozódása, sok esztendőknél át semmibe se vett érdekeinek érvényesülési törekvése okozott, sok esztendőknél át történt félintézkedések és lealkuvások megbosszulása idézett elő. Ferenc Józsefnek, mint tapasztalt és bölcs uralkodónak föl kell ismernie, hogy a mostani válság nem olyan, mint az eddigiek voltak és hogy ne legyen még rettenetesebb válsággá, más intézkedéseket követel annak megoldása, mint az eddigieké.

Hogyan volt informálva a király a magyarországi helyzetről, nem tudjuk, csak sejtjük és tapasztaljuk. Mikor most a nemzet akarata egyenesen és hatalmasan az eddigi politika ellen nyilatkozott meg és mikor ez az akaratnyilvánítás rombdöntéssel fenyegeti az uralkodó politikai ideálját is, akkor talán mégis csak szakítani fognak a királyi kihallgatások eddigi, rosszul bevált rendszerével, akkor talán mégis csak ki fogják küszöbölni a nemzet sorsainak intézésénél az egyéni rokonszenveket és ellenszenveket és a király végre olyan magyar államférfiak tanácsát

fogja megfogadni, akik őszintén és bátran föltárják az ország helyzetét és a nemzet véleményét.

A Jánus-arcu sajtó. Tisza István megy, de mielőtt végleg eltűnne a miniszterelnöki székből még megajándékozta hazáját egy új és hatalmas politikai gondolattal. Felhasználva abbeli állapotát, hogy a lemondását már beadta, de az ügyek vezetésével még meg van bízva, kitalálja azt, amit szeretnénk Schöberlismus a politikában névvél elnevezni. Schöberl kitalált egy olyan ármányos butodarabot, amely nappal széki, éjjel ágy. Tisza István a nyomán indulva elhatározta, hogy ő meg lesz este miniszterelnök, reggel pedig ellenzéki vezér. Hogy ez hogyan történik? Nagyon egyszerűen. A Tisza-kormányt tudvalegően két félhivatalos lapja volt vagy van, az egyik az este megjelenő Magyar Nemzet, a másik a reggel megjelenő „kormánytól független.” Most, hogy a kormány rudja már kifelé áll, megbecsülhetetlen szolgálatot tesz ez a Jánus-arcusajtó. Tiszának megőrzi vele a lojalitását, de egyszerűen megmutatja a foga fehérjét is. A „Magyar Nemzet” tegnap feltűnő nyomással és olyan bevezetéssel, amely iparkodik mentül jobban elárulni, hogy a miniszterelnök beszél a sorok között, cikket közölt, amelyben el van mondva, hogy a hatvanhetes alapon álló pártoknak egyesülni kell az Andrássy támogatására, a negyvennyolcasoknak pedig nem szabad semmi akadályt gördíteni a leendő miniszterelnök kormányalkotó útjába. Ez az ágy. Ma reggel azután megjelent a széki is. Az „Ujság” reflektál az esti lap cikkére és miután leféléhivatalosozza, szóról-szóra a következőket mondja a cikkről: „Mint a bukott kormány lapja és

A „NAPLÓ” tárcája.

A LÉGY.

— Heyermans Herman. —

Éva kisimította kalapjának szalagjait. Lilavirágos, fehértoilias volt a kalapja és rajta egy pávatoll. . .

Előbb azonban nézzünk körül. Mert ha az ember ilyen kedélyes esti ebeszélésnél, mint ez, ajtóstul rohan a házba, nagyon is megzavarja az olvasó figyelmét, pedig erre a ravasz Évára, akinek csak a minap hallottam a hírét, fel szeretném hívni az olvasó figyelmét kezdettől fogva.

Az Éva férje — akit nem szabad összetéveszteni Ádámmal, amely név szintén szerepel ebben a történetben — egy évvel ezelőtt ragályos betegségben halt meg. Az a rossz hire volt, hogy inkább a bornak, mint a feleségének udvarol és hogy odahaza kínos, szinte nőies pedantériával viselkedik.

Betegsége előtt való este pityókosan érkezett haza, a konyhában

meggyújtotta a lámpát s alaposan kitararította a tűzhely környékét. Eféle tisztogató hajlandóságai különösen részegségében támadtak. Ezen az estén szenvedelme különösen hatalmasan, szinte hatyudal-kép nyilatkozott meg.

Mikor Éva másnap reggel nyolckor felébredt, ugyancsak nagyot nézett. A konyha rézfogasain pontos távolságban lógtak a mosogató rongyok, zománcos kannák, rézedények, gyurófa, habverő, tölcser, közbe pedig szintén szabályosan egy pár piszkos csizma, alsónadrág, nadrág, harisnya, manzsetta és piszkos gallér volt felaggatva. Mámorában roppant rendes akart lenni és nyilván ellenállhatatlan vágya támadt, hogy mindent, ami csak kezéigébe került, felakasszon, akár lehetett, akár nem. Így például a sétapálcája zsinaggal volt felkötve a palacsintasütő és a tepszi közt. Ha nem volt elég a szög, beteges szimetrikai érzésében új szöveget verdesett be mindenüvé.

De hogy meghalt, odavolt a kis lakás és a kis konyha rendje, tisztasága, háziassága. Éva és Ádám, a kis borzéb fattyu melyen elszomorodott lélekkel maradtak egyedül.

És minthogy a ház csöndessége, sivársága Évában bánatos gondolatokat keltettek a halál és élet titkairól, azonkívül az emberektől messze eső helyen egyedül aludni sem mert és a sokféle konyhaeszközöket sem tudta kellő rendben tartani, cselédeleányt fogadott. Tizennégy nap mulva már más cseléd volt a házban, két hét mulva újra más és így tovább. Tizennégy napnál tovább egy cseléd sem maradt a házban. A leányok azt állították, hogy nem kaptak mit enni.

Éva pedig azt hajtotta, hogy valamennyien nyalánkok, falánkok, enyveskezők, lusták, ügyetlenek és a férfiak bolondjai. Bizonyos volt, hogy a cselédek közül még csak meg sem közelítette egyik sem a férjét, aki olyan pontos, szimetrikus rendben tudta volna tartani a konyhát.

Abban a pillanatban, mikor ez

az esti ebeszélés kezdődik. Éva lilavirágos, fehértoilias és pávatolias kalapjának szalagjait simogatta.

E közben pedig arra gondolt, hogy a legújabb cselédjének olyan tulajdonsagai vannak, amiket eddig nem is ismert. Rendkívül tiszta, szorgalmas, ügyeskező volt, nem volt szeretője, tudott harisnyát foltozni, a tojást parancs szerint lágyra, vagy keményre főzni, leforrázta a teát, amit pontosan kimért és sem a levesben, sem egyéb ételben nem felejtett hajsziát. Egy ilyen leány csakugyan kincs volt a házban és Éva csak egy rossz tulajdonságát vette észre, hogy szeretett nyalakodni. Az előtte való napon, mikor Éva szilvalekvárt főzött, úgy tűnt fel neki, mintha a leány, mikor egy pillanatra magára maradt, ujjával gyorsan a lekvárba nyult. A dolog legalább is gyanús volt. Éva tehát rajta volt, hogy az új leány jellemének a végére járjon.

Amint ezt meggondolta, elkezdte a szekrényeket sorba bezárni, kivéve azt, amelyben a reggeli szerviz és más aasztali készlet volt.

a bukott politika képviselője, úgy fűzi gondolatait a s a többi. Ime, megvan a Kolumbustojása. Ki van találva az iker rotációsának a leg-ujabb fajtája. Tisza este etekint önmagától, mint ellenzékbe készülő vezértől, reggel pedig szintén eltekint önmagától, mint miniszterelnöktől. Ez a Schöberlizmus a politikában. Mulatságos találmány . . .

— **Politikai tréfa.** A Lipótvárosi Kaszinóban néhány elmés uriember, dr. Pollák Illés, dr. Halász Frigyes és dr. König Vilmos vezetése alatt egy új „Pester Lloyd“-ot képzeltek el, irt meg és nyomtatott ki, természetesen csupán baráti kör használatára. A nyomtatvány híven imitálja a „Pester Lloyd“ egy példányát, s címe: „Bester Lloyd“. A vidám urak azt akarják megmutatni, hogy milyen hangon fog irni a jó öreg Lloyd, ha majd az ellenzék lesz a kormány. A pompás szatíra vezércikkkel kezdődik, mely bejelenti, hogy Tisza István Robinetti-politikájával nem rokonszenvezett soha. Lengyel és Pap Zoltán valamint Pozsgay Miklós nagyon tetszettek neki. Az új rend szerint ebben az új Lloydban Polónyi Géza már igazságügyminiszter, Rigó Ferenc háznap, Höck János kalocsai érsek, Pap Zoltán titkos tanácsos és házelnök, Kossuth Ferenc miniszterelnök, Nessi Pál honvédelmi miniszter, stb. Az Adria tengershajózási társaság, mely hajóit eddig Hegedüs Sándorral és Dániel Ernőről nevezte el, új hajóit „Ugron Gábor“ és „Vázsonyi Vilmos“ névre keresztelteti. Ir a „Bester Lloyd“ egy esküvőről, melyen többek közt jelen voltak: Pap Zoltán és Lengyel Zoltán házelnökök, sok kormánypárti képviselő, azután Neumann Ármin és Mandel Pál ügyvédek, és több más földbirtokos közt gróf Tisza István geszti földbirtokos. — A Nemzeti Múzeum Pozsgay-szobát rendez be, amelybe a december 13-iki ostrom emlékeit gyűjti. — Kedves erkölcsöket árul el az irodalomrovat is. Két könyvről ír. Herceg Ferenc verses elbeszélését egy Laudon-utcai „kiadó“ adja ki, Pap Zoltán két dalát (Kinyitottam a bicskámat . . . és Ragyás zsidó, hun a pénzed? . . .)

Ádám hűségese követte. Éva körülnézett a szobában és valami titokzatosságot vett észre benne.

Óvatosan az ablakhoz lopózkodott és rálesett egy légyre. Puha kezecskéjét halkán az ablaktáblára tette és a légy elsurrant és keresztülzúmmögött a szobában.

A függönyön jómagasan egy másik légy ült. Éva csöndesen egy széklet tolt alája, felhágott és nagy ravaszággal igyekezett elcsipni a legyet. Ez a légy is elsurrant és a lámpára ült. A lámpán már kelett is volt. De elfogni nem tudta őket, mert akkor összetörte volna a lámpa üvegbuborékját. Az ablakon már nem volt légy. A dongó azonban még mindig zúmmögött a szobában.

Megállj csak. Az asztal terítőjén a cukor doboz mellett is ült egy légy. Puha kezével, amely kanálszerűen volt meggörbitve, a légy felé közeledett.

Hopp! Megint ellillant egy!

Mintha csak tudták volna, hogy mit akar velük. Gyermekkorában sokkal ügyesebben tudia őket elfogni. Vizsgálódva nézett körül. A menyezetén, ahová nem lehetett férni, legalább egy tucat ült, a lámpán pedig négy. Ma kevesebben voltak, mint máskor. Valószínűleg

— az Athenaeum. Természetes, hogy a jövő Lloydja Herceget a sárga földig lerántja, Pap Zoltánt pedig az egekig dicséri, mert a „Ragyás . . .“ című versben egy „kényes témát“ nagy zsenialitással oldott meg. — A törvényszéki rovat végül arról számol be, hogy az ügyészség a december 13-iki lázadási pörökben az eljárást kellő indokolással megszüntette. Természetes, hogy az összes hasábokon lármás elemnek, komolyság nélkül

A VÁLSÁG.

A király nem akarta fogadni Vaszaryt. — Andrássy és Kossuth. — A Ház nem alakul meg.

— Saját tudósítónktól.

Bécs, február 3.

(B. K.) Odahaza zavaros fogalmak vannak arról, hogy mi történik itt Bécsben és hogyan képzelek itt a jövő alakulását. Nem tudom megállani, hogy ismét tollat ne ragadjak és néhány felvilágosító sorral hozzá ne járuljak a helyzet tisztázásához. Minden bevezetés nélkül beleugrom a napiesemények kellő közepébe.

A helyzet kulcsa ez:

Bécs nem irtózik a függetlenségi párttól, hanem a függetlenségi eszméktől.

A magyarázat pedig ez:

Gróf Tisza István és gróf Khuen-Héderváry Károly tanácsa az volt, hogy az új kormányelnök egyesítse az összes 67-es alapon álló pártokat és a lex-Dániel elejtésével követelje az ellenzékétől az indemnitást, az ujoncjavaslatot és a német vámszerződés becikkelyezését és míg ezek nincsenek meg, ne legyen szó sem bármilyen engedményről. Indokolták ezt azzal, hogy az ellenzéki szövetségnek határozottan kifejezett programja az volt, hogy helyreállítsák a jogfolytonosságot és megbuktassák Tiszát

való kiabálónak van föltüntetve Tisza István . . . És végül hadd álljon itt csattanónak az, a mi a „Bester Lloyd“ homlokára van írva: „A második szám — a legközelebbi kormányváltáskor jelenik meg.“ Politikuskok közt ma kézzől-kézre járt ez a Lloyd és valóságos árszióval adták egymásnak a kitűnő nyomdaterméket, amelyet az igazi, a Pester, a régi Lloyd valószínűleg nem tesz az ablakába . . .

és Perczelt. Mindez sikerült és így az egész ellenzéknek kötelessége az új kormányt megadni és esetleges új követelések érvényesítését függőben hagyni. Válganak tehát szét a 67-es és 48-as elemek; a 67-esek alakítsák meg a fenti alapon a többséget és a 48-asokkal a korona ne álljon szóba; bizza ezt a részt a jövődö miniszterelnökre. Ha ezen az alapon nem sikerül a megegyezés, halasszák az országgyűlés megnyitását a lehető legtávolabbi határidőig és ha ezalatt az ellenzék meg nem puhul, oszlássák fel az új Házat, mielőtt összeül.

Gróf Andrássy Gyula kihallgatásával ez a helyzet formában nagyon megváltozott, de lényegben nem igen. A király felhatalmazást adott Andrássynak, hogy többséget teremthet, ahonnan akar: bevonthatja a többségbe és a kabinetbe a függetlenségi pártot is, kielégítést ígérhet minden híuságnak és személyes ambiciónak, de nem tehet semmiféle engedményt 48-as irányban.

Andrássy, aki maga is erősen ragaszkodik a 67-es alaphoz, igye-

kezni fog ebben az értelemben megegyezést teremteni; propozíció a következő keretben fognak mozogni:

az új kormány természetesen a lex-Dánielt nem létezőnek jelenti ki;

követeli az itt „Staats nothwendigkeiten“-nek keresztelt javaslatok békés elintézését;

ezek után rátér a választási reformjavaslatra és ebben elmegy azon határig, melyet maga az ellenzék szab;

nem zárkozik el semmiféle magyar belügyi újítástól, sőt kész bizonyos kisebb jelentőségű ugynevezett nemzeti engedményre is, de határozottan tiltakozik akár a gazdasági, akár a közjogi kiegyezés megbolygatása ellen; ebben az irányban a korona nem hajlandó semmiféle engedményre és mereven ragaszkodik a 67-es alaphoz.

Szóval: Bécsben azt hiszik, hogy azon az áron, hogy a király fogadja Kossuth Ferencet és beleegyeznek abba, hogy elveiket feladó függetlenségi bevonuljanak a többségbe és a kabinetbe, meg lehet venni Magyarországot.

Ezt a balhívet Tisza szofizmája teremtette, hogy a nemzet többsége mégis a 67-es alapon áll. Ha a függetlenségi párt megkapta volna az abszolút többséget, másképpen beszélne és ha a fenti alapon nem sikerül a megegyezés — amint nem sikerülhet, mert nem lehet az ellenzékéről feltételezni, hogy egyéni híuságok kielégítése kedvéért elvtagadó lesz — eljuthatunk új választáshoz, melyben az lesz a kérdés, hogy kell-e a nemzetnek a hatvanhetes alap vagy sem?

A nemzet válasza kétségtelenül az lesz, hogy nem kell, de Bécsben ezt ma még nem hiszik.

Ha nekem, a hazától távol élő, de a viszonyokat jól ismerő és állásomnál fogva jól tájékozott ma-

ban, retentesebb érzés, mintha a lányunk kedvese van és ügyetlen.

— Aagja! — kiáltotta.

— Igenis, nagyságos asszonyom, — felelte a cseléd.

— Aagje lelkem, én negyedórára elmegek hazulról. Vigyázzon a házra. A kávé addigra készitse el. . . Nem, a cukortartót hagyja csak az asztalon. Jó lesz ott is. Isten ve'e.

Most már nyugodtan mehetett el hazulról. A leány nem ehetik a hámozott burgonyából, minden szekrény el van zárva. A cukorra pedig egy légy, egy kis szemtelen légy vgyáz.

*

Aagje az ajtó kis rekeszén keresztül utána nézett az asszonyának aztán besietett a szobába és kényelmesen leheveredett a karosszékben.

Micsoda szolgálat! Jézus, Jézus, micsoda szolgálat! Reggel két vékony vajaskenyérselet margarinnal, tizenkét óraker megint két margarinos kenyérselet és sajt, amit el lehet fujni, mint a kártyát. Ebédre krumpli, zsír, főzelék. Csak vasárnap hus. Ez az asszony ugyan csak éhezhetne!

És most neki a jó meleg kávénak! Ha visszajön az asszony,

gyorsan föl lehet a kávéat önteni vízzel. Máskor ugyanis az asszony eszi a javát.

Aagje telemerte a kávécsészéjét és három kanál cukrot tett bele. Édesen szerette a kávé. És a légy kirepült a tartóból.

— Istenem, beh nevétséges, — nevelt fel Aagje. Ezek az asszonyok már nem tudnak újat kitalálni. Legyet tett a tartóba. Vagyok én is olyan róka, mint ő! Nem vagyok ma született.

A karosszékben kényelmesen megivott három négy csésze kávé, aztán ugyanazt csinálta amit az előbb Éva. Legyet ment fogni, míg talált egy jó kövéret. A tartóban szépen elsimította a cukrot, a legyet óvatosan becsempészte, a kávéba vizet öntött, csészéjét ki-mosta és barátságosan kinyitotta az ajtót, amint az asszony és Ádám megérkeztek.

— Milyen kedves leány, gondolta magában Éva. — Csak a cukrot lássam.

Azonnal a cukortartóhoz ment. A légy zúmmögve repült ki belőle.

Végre hát neki való lányhoz jutott.

Telefon
Üzle
— és
Mű
Tivoli-
báró B
palota

gyar hazafinak szabad volna a helyzet urának tanácsot adni, azt mondanám, hogy a szövetség ellenzék nem függetlenségi tagjai legyenek őszinték: vallják be, hogy őket is tisztán függetlenségi alapon választották meg; jelöltségüket csak akkor vették komolyan, ha Kossuth aláírta ajánló levelüket, Kossuthnótával járták be kerületeiket, programjukban még a disszidensek önnálló vámtérületet, általános szavazati jogot és progresszív adót ígértek. Vonják le a helyes következtetést és lépjenek be mind a függetlenségi pártba.

Ezzel eselik az új választás szükségére; bebizonyítják rövidesen a korona előtt, hogy a nemzetnek nemcsak a lex-Dániel, de a 67-es alap sem kell és lehetséges lesz már most új elvi alapra fektetni a jövőt, a helyett, hogy nehéz küzdelmeket kellene folytatni Tisza és Khuen hazajáró lelke és esetleges hiúságvasár ellen.

Különböző nélkül sem tételezem fel a hazafias ellenzékétől, hogy a hiúsági mézesmadzaggal el lehessen tántorítani a nemzet ügyétől.

*

A mai nap politikai hírei ezek:

Budapest, február 4.

Andrássy és Kossuth.

Gróf Andrássy Gyula még tegnap délután Bécsből a következő táviratot intézte Kossuth Ferenchez:

Ő felségétől vélemények meghallgatására megbízást nyertem. Holnap délelőtt lakásodon fölkereslek.

Andrássy Gyula.

Andrássy Gyula a délelőtt folyamán csakugyan fölkereste Kossuth Ferencet József-köruti lakásán. A két politikus csaknem két óra hosszáig konferált.

A függetlenségi párt elnöke irásban is átadta pártja fölfogását Andrássynak.

Mielőtt azt az iratot megszerkesztették volna — amely még tegnap este történt meg — Kossuth Ferenc több táviratot váltott az Eberhardon üdülő Apponyi Alberttel és többször tanácskozott Justh Gyulával, Ugron Gáborral és Komáthy Bélával.

Egy előkelő kormánypárti politikus beszélt Andrássy Gyulával a Kossuth Ferencsel való értekezése után. Andrássy nagyon levert volt és ezt mondotta!

— A helyzet bonyodalmasabb, mint gondolni merem volna.

— Mégis — kérdezte a kormánypárti politikus — van-e remény a kibontakozásra?

Andrássy csüggedten intett a kezével s ezt mondotta:

— Nem tudom.

... Andrássy Gyula, a mikor tegnap este a fővárosba érkezett egyenesen gróf Hadik-Barkóczy Endre lakására hajtattott s itt is vacsorázott. Innen telefonáltak a Nemzeti Kaszinóba, a honnan Széll Kálmánt tanácskozásra kérték gróf Hadik-Barkóczy lakására. A Nemzeti Kaszinóban ekkor az előkelő politikusok közül többen izgatottan várták gróf Andrássy Gyulát, a ki telefon útján közölte azt is, hogy kimerültsége miatt ma este nem látogat föl.

Tíz óra után néhány perccel Széll Kálmán már ott volt a muzeum-utcai Hadik-Barkóczy-palotában. Gr. Andrássy Gyula azonnal visszavonult vele és gróf Hadik-Barkóczy Endrével és a három politikus csaknem egy óra hosszat beható tanácskozást folytatott.

Tizenegy óra után hagyták el gr. Andrássy Gyula és Széll Kálmán a Hadik-Barkóczy-palotát.

... A délután folyamán minden valószínűség szerint Wekerle Sándor keresi föl Andrássy.

*

A délutáni órákban Andrássy Gyula gróf Bánffy Dezső bárót és Zichy Aladár grófot is meglátogatta, hogy kikérje véleményüket a politikai helyzetről.

+

A hercegprímás és Tisza.

Előkelő politikusoktól kapja a bécsi Zejt — mint telefonon jelentik — az alábbi érdekes információt:

Mikor gróf Apponyi Albert jászberényi beszédében közölte, hogy a közélet egy kiváló szereplő tagját, a ki azzal a kéréssel fordult a kabinet-irodához, hogy az uralkodótól kihallgatást eszközöljön ki neki, mert a korona előtt az ex-lex választások elrendelésének veszedelmére akar rámutatni, ezzel a kérelmével elutasították, a bécsi sajtó részében mindenféle titkolódzó célzást találhattunk. Az egyik lap szerint gróf Apponyi Albert maga volt az, a ki audienciára jelentkezett, de azt a király megtagadta tőle. Ez a kombináció olyan jámboran ostoba volt, hogy vissza sem kellett utasítani. Gróf Apponyi, a ki éveken keresztül elnöke volt a képviselőháznak s a parlamentárizmus fanatikus rajongója, ilyen lépésre egyáltalán nem is gondolt volna. Ugyanilyen értékű volt egy másik bécsi lap jelentése is, a melyik elméselte, hogy ezt a kihallgatást gróf Andrássy Gyulának akarták megszerezni s a magyar arisztokrácia hölgyei ebben az ügyben hiába kilincseltek Mária Valéria főhercegnőnél. Ez a hír amellel, hogy durva koholmány, perfid is, mert olyan ko-

moly és tartalmas államférfiuról, a milyen gróf Andrássy Gyula, azt a felfogást akarja elterjeszteni, hogy nagyfontosságú politikai akciókban asszonyok közvetítésével akar boldogulni.

Érdekes azonban, hogy ez a két bécsi lap intím viszonyban van a külügyminisztériummal, a mely nem cáfolt rájuk, noha éppen a külügyi hivatalban nagyon jól tudták, mi igaz a dologból. Gróf Goluchowski Agenor külügyminiszter első sorban tudta, hogy Széll Kálmán volt magyar miniszterelnök december derekán arra a „végzetes és katasztrófatermő” politikára figyelmeztette, amelyet Tisza folytat Magyarországon s más közönségszerekek is tudhatták, ha őket nem hagyta cserben a memoriájuk, hogy a legkülönbözőbb magyar politikusoktól kérdésekre azt a feleletet kapták, hogy az ex-lexben elrendelt téli választások azzal a kockázattal járnak, hogy a hatvanhetes kiegyezést eljese felforgatják.

Ez az igazság, még pedig ennek csak az első része. A másik az, hogy az uralkodót annyira körülzárták, hogy a magyar viszonyokról nem érkezhettek hozzá más információ, mint amelylyel gróf Tisza István szolgált neki. Így történhetett meg, hogy Magyarország első egyházi méltósága, *Vaszary Kólos hercegprímás, a ki december hóban kétszer fordult azzal a kéréssel a királyhoz, hogy magánkihallgatáson fogadjja, mind a két alkalommal elutasító választ kapott a kabinet-irodától.*

A kinek a magyar hercegprímás méltóságáról csak sejtelve is van, talán kételkedik ennek a hírnek a hitelességében. Mindannak dacára ez az utolsóig igaz s valószínűleg még beható megbeszélés tárgyát is fogja képezni a nyilvánosságban, mert az a kör, amelyben a dologot tudják, elég nagy. Az sem titok már, hogy milyen politikusoknak sikerült a koronát minden idegen közeledéstől távol tartani. Ezek, az osztrák faktorok mellett: Tisza, Khuen-Héderváry és báró Fejérváry Géza.

A képviselőház nem alakul meg.

Megirtuk már, hogy a válságot február tizenhetedikéig aligha oldják meg s ezért a képviselőház megalakulása nem fog megtörténni.

A képviselőház megnyitása elé most egy újabb akadály gördült. Tudniillik február tizenhetedikén a főrendiháznak is meg kell alakulnia, nemcsak a képviselőháznak.

Ámde a főrendiházban a korelnök intézményét nem ismerik: ott már az alakulásnál kell elnöknek lennie, akit, tudvalevőleg, a király nevez ki. Kérdés, vajon a lemondásban lévő kormány feljogosítottnak fogja-e magát érezni, hogy a királynak erre vonatkozólag javaslatot tegyen.

A most kinevezett főrendiházi elnököt esztendeig viseli ezt a méltóságot, úgy, hogy ha ez a kinevezés a bukott kormány előterjesztésére történnék, akkor az utána következő kormány — noha talán más elnököt óhajtana, — nem tehetne semmit.

Ha tehát a krízis február hó tizenhetedikéig véget nem ért, a képviselőház összehívását királyi kizárattal elhalasztanák.

A VAROS MULTJÁBÓL.

— A régi Kolozsvár. —

VIII.

Bartha Miklós afferje.

A nyárspolgári erényekben bővelkedő Kolozsvárt ezeltől huszonöt esztendővel egy véres esemény foglalkoztatta, a melynek szenvedő hőse Bartha Miklós, a kolozsvári „Ellenzék” akkori szerkesztője volt, tetteges bántalmazókért pedig az 51. gyalogezred két tisztje szerepelt. 1880. november 10-ikét irták, a midőn az akkor megalapított „Ellenzék” most is nagy előszeretettel kultivált „Mindenféle” rovatában egy kis hír látott napvilágot ezen a címen: „Lájdinánt ügy”. Szóltott pedig a hír a következőképpen:

Gusztáv Rüstownak hívják azon apró hadnagyot, ki az egyéves önkénteseket itt Kolozsvárt állandólag „magyar kutyák”-nak nevezi. A fiuk között nagy ezért az elkeseredés. Soha se bánkodjanak! Nem azért él a német magyar kenyéren, hogy meg ne marja a gazdáját.

Rüstow hadnagy ugyanis az önkéntes iskolába volt bevezényelve és nem a legelőzékenyebb modorban érintkezett tanítványaival. A törvény tilalma dacára egy százdódot addig állítatott „habt acht”-ban, míg egyik önkéntes a huzamos ideig tartó feszes állásban a kimerültség folytán összerogyott. Máskor meg a 14-ik század két önkéntesét, kik a napi parancskiadás előtt kimentek sétálni, szegyenitette meg az által, hogy a sétatérrel fegyveres őrjarrattal bekísértette.

Mindezt azonban megbocsátották volna Rüstow hadnagnak, ha nem követte volna el fennebb ismertett stiklijét, mint a melylyel magyar gyűlöletét a nyilvánossággal is tudatni óhajtott. Lelepleztetvén, természetesen az által akarta magáról az ódiomot elhárítani, hogy fegyveres elégtételt kért Bartha Miklóstól, az „Ellenzék” szerkesztőjétől. Bartha azonban a nemzeti jelleggel bíró ügyet nem akarta lovagias utra terelni és azért Rüstow megbízottaitól az elégtételadást határozottan meg

Telefon 395. **Ma nyílt meg Ma**
ÜZLET
 — és —
Műhely
 Tivoli-utca,
 báró Bánffy-
 palota

UNIÓ.
gőzmosoda

Mielőtt a nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását ismételten kérném, elsősorban bocsánatot kérve, miután a Redoute-házból átköltöztem nem szolgálhattam azzal a munkával, mivel 6 évi ott létem alatt; oka pedig az volt, hogy míg a jelenbeli modern berendezésű műhelyem beállítottam sok anyagi áldozatomban kerültem, mivel gépezeteim háromszor is cseréltem, hogy a n. érdemű közönség igényeit legmesszebb menő kíváncsáig kielégíthessem. Kérve tehát a n. érdemű közönség becses pártfogását e vállalatomban, mert minden igyekezetem odafordítom, hogy pontosan és lelkiismeretesen olcsóért kiszolgálhassam. — N. érdemű közönség szíves pártfogását kérve kiváló tisztelettel: **Klein Ferencz**, Unio-mosoda tulajdonosa.

Üzlet: Unió-utca 24.

Telefon 395.

tagadta. A segédek erre kijelentették, hogy Barthát nem tartják „gentleman”-nak, a mire Bartha ezt felelte:

— „Ich lass' mich schön empfehlen — mert egészen közönyös vagyok, hogy személyem felől ama hadnagy urnak miféle véleménye van.

Lett erre nagy kavargás. A nyilvánosság előtt meghurcolt katonatiszt semmi áron nem akarta visszaszívni az állítólag általa hangoztatott magyar-nyalzó kifejezéseket és mégis elégtételt követelt. Bartha pedig — igen helyesen — nem akarta az ügynek lovagias uton leendő elintézését, mert tények birtokában volt és így a megsértett tiszt kardbojt reputációja minden képen veszélyeztetésnek volt kitéve. Az ügyet azonban elintézni kellett mindenáron, mert ha nem, vége a tiszt becsületnek. El is intézték, de oly brutálissal, hogy a kis ügyből országos botrány fejlődött ki és hetekig állandó izgatottságban tartotta a kolozsvári polgárokat.

Ime az elintézési mód, a mely mindenkit megbotránkoztatott s a mely a polgári és katonai elemek között létező békés egyetértést jó időre megzavarta. Átvesszük szóról-szóra az „Ellenzék” november 14-iki számából:

Gyalázatos brutálítás.

Lapunk szerkesztőjét ma délben két cs. k. közös hadseregbeli tiszt a szerkesztőségben kivont karddal megtámadta, iszonyúan összevagdalta. Nehéz sebekben fekszik a nemesen érző és lovagias bátorságát bármikor bebizonyítani kész férfi!

És miért?

Mert nem volt hajlandó terrorizálni magát a pléhgalléros urak által annyira, hogy az igazságot, melynek kétségbevonhatatlan írásbeli bizonyítékát az illetőknek megmutatta, — kardlappal üsse el; mert a császári és kir. hadsereg részéről minden nemzeti érzést tipró és kigunyoló eljárást nyílt merészséggel megtámadta és nyilvánosságra hozta; mert az őriási és a nemzet fejlődési képességét összesorvasztó hadiköltségen tartott és táplált hadsereg hivatását nem abban találta, hogy tisztjei a magyart bántani merjék; hogy legyenek tisztjei, kik a védtelen emberekkel szemben hősöknek bizonyítsák magukat, mikor orvul támadhatnak, kik készek karddéllel felelni a nemzeti önérdek felszólalására. Ez a hadsereg védjen? Ennek szavazzuk meg a budget tulnyomó részét? Ez követel tiszteletet? Ennek érdekében színyljék kulturánk? Honvédelmet bizzunk azokra, kik a nemzetet bántani készek? Fegyvert vásároljunk, várost építsünk, jobb levést főzzünk a nemzet verejtékén azok számára, kik orvul rotának ránk? Türed el magyar és szavazz! Te mindent megkaptál!

Az orvtámadás, — melyről a lap hírt ad, — akként történt, hogy a két tiszt, névszerint Rüstow hadnagy és Dienstl főhadnagy berontottak a szerkesztőségbe és minden különösebb bevezetés nélkül a mit sem sejtő Bartha Miklóst kivont karddal megtámadták és addig verték, szurták, míg jobb ke-

zén, karján, arcán összesen tizen-négy sebet ejtettek rajta. Barthát senki se védhette meg az inzultustól, mert a szerkesztőségben időző két munkatárs annyira megszepepet, hogy egyik az ablakon kigurva keresett menedéket, a másik pedig az asztal alá rejtőzött el a katonatisztek dühét kikerülendő. Az esetet különben így ismerteti az „Ellenzék”:

Gyilkos támadás.

Bartha Miklóst, az „Ellenzék” szerkesztőjét összevagdalták. Most sebeiben fekszik, mint áldozata a férfias szónok, mint mátyrja a közshadseregbeli szaladó hősök brutálításának. Elborzad a szív e gyalázatos merényleten, mit rajta elkövettek a mi kenyérünkön élő semmittevők orgyilkosai. — Ketten voltak. Rüstow hadnagy és Dienstl főhadnagy a nevük. Ide irtuk neveiket, hogy tudja meg Magyarország és Kolozsvár város polgársága, miszerint a polgár lakában fényes nappal, ágyában, a sötét éjszakában nem pihenhet nyugalmasan, mert betörhetnek oda oly támadók gyilkos fegyverekkel, kiket mi ruházunk, kiket élemezünk és kikért évenként leszedik rólunk a ruhát, a fehérneműt. Homlokán egy mély vágás, a csontig, egy mélyebb a fej felső felétől a halántékig — ott diszlenek e sebek tanúságaként annak, hogy nem vagyunk otthon saját városunkban s hogy hajlékunkat mészárszékké tehetik gyávan, férfiatlanul oly emberek, kiket embernek nézni csak minálunk szokás. Jobb kezén nincs egy iz, mely ép lenne, karja 5—6 helyen átvagdálva, átszúrva, összemarcangolva, balja egy seb, arculata eltorzulva van a sok sebtől. De azért egy jajszó, egy fájó sóhaj nem szakad fel kebeléből s még utasításait adja barátainak a teendők iránt ez órában is. Sebei életveszélyesek, megmaradásához kevés a remény. És mi, jó barátjai, hivei, dolgozó társai, körülállva ágyát keserű fájdalommal gondolunk viszonyainkra, melyek között a sajtót fegyverekkel, orvtámadásokkal terrorizálják, a nyílt szót gyáva gyilkossággal fojtják el s férfiakat ökölivel halgattainak el vagy gyilkolnak meg.

Államban, melyet mi tartunk fenn, országban, mely a miénk, s melynek földjét a mi őseink kiömlő vére öntözte meg — bitófára kellene kötni az ily gyalázatos orgyilkosokat.

De mi nem fogunk elégtételt kapni; az áldozat kiömlött vérének nem kárpótolandja a bűnösök megbüntetése; panaszainkra a katonai törvényekkel fognak felelni: igazságkérésünkre huzavona lesz a válasz.

Azonban nem így történt, mert Bartha Miklós és az általa képviselt eszme fényes elégtételt kapott. Az eset híre futó tűzként járta be az országot és felrázta álmából a közvéleményt, mely az akkor napirenden levő katonai brutálításokat néma közönyösséggel tűrte és képtelen volt megtorolni.

Természetesen Kolozsvár közönsége vezetett az országszerte megindult mozgalomban.

Az egyetem ifjusága népes értekezletet tartott, mely elhatározta, hogy az 51. cs. kir. gyalogezred tisztikarát mindennemű ünnepélyekből és mulatságaiból mindaddig kizárja, míg ez az összes tisztikart

megbecstelenítő ügy közmegelegedésre elintézve nem lesz. A kolozsvári hírlapírók egyesülete részvétiratot küldött Barthának és tiltakozását fejezte ki a legújabb katonai brutálítás ellen. Egyszersmind feliratot intézett a budapesti hírlapírók országos egyesülete választmányához elégtételt kérve az egész sajtót érintő gyalázatról. A város népe valósággal forogott. A tisztok szuronyos katonákkal kísértették magukat. Étkezni nyilvános helyekre nem mehettek. Bármerre fordultak, megvetéssel fogadták, szitkokkal üldözték őket. Az egy éves önkénteseket berendelték a kaszárnyákba és éjjel-nappal ott tartották. Katonai őrzékek cirkáltak az utcán fülleg felfegyverkezve. A tellegvárba 12 Uchatius ágyut szállítottak fel és azokat kiszögezték a városra.

A polgárság és katonaság között csaknem kikerülhetetlen volt az összetűzés az ostromállapot miatt és emiatt szükségessé volt a néphangulatnémiképpen lecsendesíteni.

Gyarmathy alispán a „Grand” kávéház előtt összegyűlt sok ezer emberhez lelkes beszédet intézett és a gaz merénylet ellen igazságos megtorlást ígérve, nyugalomra intette a város polgárságát. Minorich Károly helyettes polgármester pedig falragaszokon tudatta a nyilvánossággal, hogy a városi hatóság hivatalos és hazafias kötelességéből kifolyólag azonnal intézkedett, hogy a tettesek illetékes bírálék elé legyenek állítva. A katonai parancsnokság által a bűnvizsgálat megindított és épen ezért kéri a polgárokat, hogy várják be higgadt türelemmel az ítéletet, a mely szigorú igazságtételt fog szolgáltatni. A kedélyek lecsillapítására közölte Némethi altábornagynak e tárgyban kelt hivatalos értesítését is, a mely miután a „felette sajnálatos” esetről tudomást vesz, így végződik:

Ez alkalommal nem mellőzhetem a tekintetes városi tanácsot arra nézve felkérni, hogy minden rendelkezésére álló módon a hangulat lecsillapítására közreműködjék, hogy az itt álmásozó katonasággal az eddigi jó egyetértés ne zavartassék és hozzádom még azt is, miszerint azon elterjedt hír, hogy ezen bántalmazás testületi határozatnak születése volna; merőben alaptalan, és hogy a vétkesek megbüntetése a törvény szerint illetékes katonai hatóság által bizonyosan a lesgigorubb lesz.

Gróf Esterházy Kálmán főispán november 16-ra rendkívüli közgyűlést hívott össze, amelyen bejelentette, hogy úgy ő, mint a kormány-einök minden lehető elkövetnek a tettesek szigorú és példás megbüntetése érdekében. A gyűlésen Szász Domokos határozati javaslatot terjesztett elő, melyet lelkesedéssel dr. Groisz Gusztáv módosító indítványával kapcsolatosan elfogadtak. Szász Domokos a véres inzultusban alkotmányunk egyik palladiumát a szólás és sajtószabadságot látja megtámadva és éppen ezért indítványozza, hogy a

merénylet ellen a kormánytól és a törvényhozástól sürgős orvoslást kérjenek. A feliratban sürgetik a katonai büntető eljárás közvetlenné, nyilvánossá és szóbelivé tételét is és elhatározták, hogy a fölriratot küldöttség útján terjesztik fel a törvényhozáshoz s a kormányhoz. A küldöttség tagjai voltak: Páll Sándor, dr. Haller Károly, Nagy Lajos, Szász Domokos és dr. Groisz Gusztáv, a kik a trón lépcsőjéig is eljutottak, hogy a megsértett polgári személyes szabadságnak illő elégtételt szerezzenek.

A nagybeteg Bartha Miklóshoz azonközben százával érkeztek a tudakozódó és részvét táviratok az ország minden részéből. Védelmére kelt az országgyűlés is, a hol Péchy Manó sürgős interpellációban kért haladéktalan orvoslást Tisza Kálmán belügyminisztertől.

De az ártatlanul szenvedő Bartha Miklóssal együtt érzett az egész művelt közvélemény és a sajtó. A lapok megdöbbenéssel tárgyalták az esetet, a budapesti hírlapírók egyesülete pedig választmányi ülést tartott Jókai Mór elnöklése alatt, a melyen a következő határozatot hozta:

A budapesti hírlapírók egyesülete tiltakozik a brutálítás ellen s kinyilatkoztatja, hogy mindaddig, míg a kolozsvári merénylet törvényes uton teljesen megnyugtató elégtétel nem adatik, — a bántalmazott kolozsvári hírlapíró ügyét magáévának vallja.

Az országszerte nagy konsternációt előidéző ügyben némi csillapodás következett be, midőn a miniszterelnök az ügy megvizsgálására egy vegyes bizottságot küldött ki. A bizottságban gróf Esterházy Kálmán főispán elnöklésével benne voltak Biró Pál helyettes törvényszéki elnök, Biró János királyi ügyész, Cumaresku vizsgálóbíró, katonai részről egy őrnagy, egy audiator és egy főhadnagy. Huzamos ideig tárgyalták az esetet, melyet közmegelegedésre csak nagy nehezen lehetett elintézni.

Ez az elintézés pedig nem volt más, minthogy Dienstl főhadnagy és Rüstow hadnagynak tisztí rangjuk elvesztésével ki kellett lépniük a katonaságtól.

Kenyer nélkül azonban nem soká maradtak, mert Albrecht főherceg, a cs. és k. hadsereg főfelügyelője mindkettőjüket jó fizetéssel alkalmazta saját uradalmában — és így a nagy szenzációt keltett affér csendesen visszatért oda, a honnan sugalmazták — Ausztriába.

— A gróf ur. Ő az, gróf Keglevich Istvan, a ki — Herczeg Ferenc szerint — mindent jobban tud; a kulisszatologatónál a kulisszát tudja jobban tolni, a drámaírónál drámát tud jobban írni. Csak természetes, hogy a politikához sem ért senki úgy, mint ő. A főrendiházban mar ezt kinyilatkoztatta, a képviselőházban pedig aktíve szerette volna kifejteni. Meg is választotta magát képviselőnek azzal a bevallott céllal, hogy Per-

czel D
ő meg
s hogy
kiporol
nak mi
ját vág
azonba
Ha nem
majd p
Magyar
van, a
az ajk
rénység
Teljes
egy bé
zarr e
Magyar
tenetes.
parlame
Hiszen
sem ke
csak ily
olyan e
számot
s a kor
hanem
Nem b
tisztvis
szavazn
len, a m
ret ad.
vámterü
kérdése
nemhogy
hatalmi
gyunk. I
dás ur
verén m
ményét
Végül p
Akar-e j
sza elv
Kámán c
akkor ő,
lán... t
veregeti.

Urilel

Egy

— Érdek

Multkor

Albert a
rát irt, a
váncsian
a darab k
nem mive
peit a k
ünnepeit
szani, s a
csoportos
alkotják. E
bizonyos
intrika nag
és ujdons
ellen, a si
ban, mert
még nagy
arra, hogy
sikerhez
sokat besz
ennek a ré
képen ki i
nyezője a
nódott, haj
tudódott, h
Ödön, a
reklamiroz
kinék ugyl
érzéke, han
Ez a rokon
ha valamel
egy kis, szer
látásban,
buzgalom
lése ellen a

czel Dezső helyét elfoglalja. Majd ő megmutatja, hogy kell elnökölni s hogy kell a folyosók szőnyeget kiporolni... A szabadelvűpártnak minoritássá való törpülése útját vágta vágyának. A gróf urat azonban nem verte le a csapás. Ha nem az elnöki dobogón, hát majd papiroson bizonyítja be, hogy Magyarországon csak egy ember van, a ki a politikai szót jogosan az ajkára veheti s az illetőt szerénysége nem tiltja megnevezni. Teljes névaláírásával irt cikket egy bécsi újságba s ott kifejti bizarr elméleteit. Parlamentárizmus Magyarországon? Égbekiáltó, rettenetes. Hát érdemel ez az ország parlamentárizmust? megérett arra? Hiszen még őt, Keglevich Istvánt sem képes megértetni! Valóban csak ilyen országban képzelhető el olyan ellenzék, amely a hadi létszámot nem önszántából emeli föl s a kormánynak nem segítő, hanem akadéka. S a tisztviselők! Nem borzasztó-e, hogy akadnak tisztviselők, a kik a kormány ellen szavaznak; az ellen a kormány ellen, a mely nekik hivatalt, kenyeret ad. Ott van azután az önálló vámtérület, és a magyar vezényszó kérdése; ilyesmikkel bibelődnek, nemhogy örülnének, hogy a nagyhatalmi koncertben mi is benne vagyunk. Így mérgeződik a volt intendáns ur hasábján keresztül; szuverén megvetéssel mondja el véleményét mindenről és mindenkiről. Végül pedig az ellenzék felé fordul. Akar-e jó tanácsot? Akkor akaszsa elveit szögbe, a hogy Tisza Kálmán cselekedte. Ha ezt megteszi, akkor ő, gróf Keglevich István, talán... talán még a vállát is megveregeti. Már ő ilyen ember.

Urileányok a szinpadon.

Egy intrika története.

— *Érdekes premier a kolozsvári színházban.* —

Multkoriban megirtuk, hogy Geiger Albert a jeles ősz mester vig operát irt, a melynek bemutatóját kíváncsian várja mindenki, nemcsak a darab kiváló értékességéért, hanem mivel az opera egyes szerepeit a kolozsvári uri társaságok ünnepeit szép lányai fogják játszani, s a darab kórusát, valamint csoportos jeleneteit szintén ők alkotják. Említettük azt is, hogy bizonyos oldalról jövő asszonyi intrika nagyban agítált a tetszetős és újdonság számba menő terv ellen, a siker öröme nélkül azonban, mert azóta a fiatal hölgyek még nagyobb szeretettel készülnek arra, hogy öreg tanárjuk operáját sikerhez segítsék. — A dolgról sokat beszéltek a társaságokban, s ennek a révén kiderült, hogy volta-képen ki is volt eredeti kezdeményezője a Geiger darabja körül fonódott, hajszaszerű intrikának. Megtudódott, hogy a hadjáratot Farkas Ödön, a Konzervatorium sokat reklamirozott igazgatója vezette, a kinek ugylátszik nemcsak a taktus-érzéke, hanem a józisége is hamis. Ez a rokonszenves ur, a ki elsápad, ha valamelyik kollegája számára egy kis, szerényarányu babér van kilátásban, — jobb ügyhöz méltó buzgalommal fondorkodott szereplése ellen a leányoknak, a kiknek

egyik-másika a Konzervatorium hallgatója. Egyenesen meglátotta nekik, hogy az előadásban részt vegyenek, s hogy ezt a gondoskodó óvást nem valami szeretetteljes formában cselekedte meg, arról bizonyíték egy urikisasszony, a ki sirva tért haza. Az, hogy az apa megleckéztette a direktor urat: mellékes, — fő, hogy Farkas Ödön ilyen eszközökkel is dolgozott öreg kartársa ellenében. A direktor ur egyébiránt mindig rosszul érzi magát, ha valamelyik kollegája hozzájut némi csekély sikerhez, a miről tanuskodik egy multban történt eset is. A Jótékony Nőegylet egy pár évvel ezelőtt felszólította Geigert, hogy rendezzen jótékonycélra valami zenés előadást. Geiger elfogadta a megbízást, elment személyesen Farkas Ödönhöz, megkérendő kellő alázattal: engedné át egy estére a Konzervatorium növendék zenekarát. A hatalmas direktor erre hidegen csak ennyit felelt az öreg mesternek:

— *Adja be a dolgot irásban.*

Ezt azt öt szót foghegyről, a zeneművészetek miniszterének előkelő tartózkodásával mondta az igazgató ur s az öreg Geiger be is nyújtotta az instanciát. Farkas Ödön elutasította a kérést, mert csak nem boldog, hogy szivességet tegyen egy — kollegának. Ilyen kitünő férfiú az igazgató ur, a ki most is megpróbálta, hogy valamiképen megrontsa a szép siker jegyében utnak indult darabot, de ennek a célzatnak valóra válását lehetetlenné tette a szereplők uri felfogása. Kolozsvár társadalmának színe java fog hölgyeik utján felvonulni a szinpadra, s a taps lesz akkora, hogy elhasson az Unió utcai lakig, a hol a direktor ur székel...

Hegedüs Sándor ismét szerepel.

Mandátumot kap és nyilatkozik.

— Saját tudósítónktól. —

Hegedüs Sándor, Kolozsvár le-döntött bálványa a kiról pár hét óta hallgatott a krónika: ismét felbukkant a szereplés horizontján. Budapestről sürgönyzik, hogy a duplán megválasztott Tallian Béla lemond szegedi mandátumáról, s azt Hegedüs Sándornak adja át. Ez a hír még megerősítésre vár. A másik szereplés egy nyilatkozat révén történt, melyet Hegedüs egy újság-író előtt tett, s melyben ezeket mondotta a válságról:

— A válságos helyzet okát abban látom — nem akarok ismétlésekbe bocsátkozni — hogy a kormánypárt mit sem tett az ellenzék körülbelül két év óta folytatott agitációja ellen és semmit sem használtak a kormány által hozott, nemzeti vívmányok, mert az ellenzék ennek értékét mesterségesen elnyomta. Ez az egyedüli oka a kormánypárt vereségének. De a választás határozottan elítélte az alkotmány megsértését, míg a többi kérdéseket változatlanul hagyta. Eből kell hogy következzen: vagy

felbomlik a koalíció hamarosan, vagy ezután fog egy közös programot alkotni. Csak az a kérdés, hogy ezzel a programmal lehet-e majd kormányt alakítani és azt fenntartani. Andrassy Gyula gróf első feladata lesz — ha a megbízatást elfogadja, — hogy az ellenzéki koalíciót vagy ennek legerősebb részét, a Kossuth-pártot, hosszabb vagy rövidebb ideig tartó, pozitív vagy negatív program megállapítására felhívja.

Furcsa, hogy a helyzet szanalását csak a 160 tagu Kossuth-párt-ra akarják bizni, míg a csak 10 taggal kisebb szabadelvűpártot teljesen figyelmen kívül hagyják.

Ezután helyesli Hegedüs, hogy Andrassy Gyula legelőbb a Kossuth-párttal lép érintkezésbe, de reméli, hogy csak az 1867. alap folytatásáról lehet szó. Nem hiszi, hogy Andrassy Gyulát ebben valaki zavarja. A személyi szempontokat teljesen el kell ejteni épp úgy a gyűlölségnek is meg kell szünnie. Egyik sem használ az országnak.

Nyilatkozata végén kijelenti Hegedüs, hogy a Ház magalakulását, a házszabályok revízióját, a választási reformot csak másodrendű dolgoknak tartja. Ha Andrassy Gyulának első lépése nem sikerül, úgy a többi kérdés sem valósulhat meg.

Zsidó — nem zsidó?

A bácsalmási kerületbe alig hogy betette a lábát Lázár Pál — a kerület egyszerre megfordult. A Latinovits Géza biztosnak látszó győzelme egyszerre bizonytalanná vált s a kormánypárti jelölt kortesei ijedten észlelték népszerűségük pusztulását. Törték a fejüket, hogyan lehetne segíteni a bajon. Hopp! Meg van! Elő a felekezeti kérdéssel. Tudták, hogy Lázár Tapolcán született. Össze ászkálták hát a következő táviratot:

Izr. Hittközség

Tapolca.

„Zsidó-e még Lázár Pál, vagy nem?” És vártak. Néhány óra mulva az egyik főkortesi címere megérkezett a válasz:

Akár zsidó még, akár volt zsidó; azért lehet jó hazafi.

Hittközség.

Bizony meg is választották képviselőnek — Lázár Pált — akár zsidó még, akár nem.

A szakbizottságok ülészenek.

Napirendről lekerült segélyügy. — Fadrusz mellszobra. — Csoma alkaptány jutalma. — Elutasított kérés. — Egy hidfestés története. — Törleendő előleghátralék. — Az özvegy kérelme. — A kit Pisztóry protezsál. — A hivatalszolgák doyenje. — Vihar egy tollhiba miatt, és egyebek.

— Saját tudósítónktól. —

Tegnap befejezték végre a város szakbizottságai együttes működéseiket, a melyeket a képviselőválasztások izgalmai mindegyre megszakítottak. Az ülésen Fekete Nagy Béla polgármester helyettes elnökölt s a tagok közül megjelentek dr. Pisztóry Mór, Tanács József, K. Köntzey Imre, Hirschfeld Károly, Csipkés Károly, Katona András, Kuskó István, Salamon Antal, Nemes Ferenc tanácsosok, Póczy Mihály főmérnök, Lakatos Ferenc főpénztáros, dr. Eszterházy László főjegyző, Tarnai Mór és Föder Ottó aljegyzők.

A tárgysorozat első pontját dr. Eszterházy László főjegyző terjesztette elő, ajánlatba hozván, hogy a májusban rendezendő kolozsvári iparművészeti kiállítás segély iránti kérését egyelőre vegyék le a napirendről.

Ily értelemben határozta Balikó Sándor budapesti szobrász kérése felett is, a ki az általa készített Fadrusz mellszobrok egy példányát óhajta eladni a városnak. Balikó háromféle szobrot kínál megvételre. Egyik karrarai márványból készült, ára 800 korona. Másik bronzból való és 500 korona értékét képviseli. Legolcsóbb a gipszből készített mellszobor, melyet 100 koronáért hajlandó szállítani a város részére. Tanács József ajánlatára elhatározták, hogy a szobormegvétel gondolatával érdemes foglalkozni, de előbb szerezzenek be hiteles információkat a budapesti képzőművészeti társulattól és csak ezután terjesszék a közgyűlés elé.

Tarnai Mór referálása alapján kitaltak Csoma Zsigmond alkaptány-nak 200 korona működési díjat, a melyet az által érdemelt ki, hogy az iparhatósági teendőket az elmúlt év második felében elvégezte.

Fikker Lajos házipénztári ellenőr 200 korona működési pótlékot kér a tanácstól, mert szerinte a kirt pályázati hirdetmény alapján neki erre joga van. Fekete Nagy Béla nem ajánlja Fikker kérését, mert a pályázati hirdetményben jelzett 200 korona működési pótlék csak Czako József nyugalmazott házi-pénztári ellenőr személyéhez volt kötve, aki 27 évig szolgálva a városnál, a működési pótlékra érdemeket szerzett. Csipkés Károly szerint Fikkernek joga volna a működési pótlékra, mert — habár a pályázati hirdetményben a tanács hibája folytán tévesen volt a 200 korona működési pótlék felvéve, — a főispán által aláírt hivatalos közlemény egy fél szerződésnek tekintendő.

A szakbizottságok hosszas vitakozás után Fikker kérését elutasítják.

A város elhatározta volt, hogy a városi nagyhidat megfesteti s erre pályázatot hirdetvén, mint legelőnyösebb ajánlkozóval Viski Imrével és fiával: Elekkel kötötte meg a vásárt oly módon, hogy Viskiek 900 koronáért kötelesek a munkát számba adni. A vállalkozók ezt meg is tették, de a szükséges festékhez drágábban jutottak, minthogy előirányozták és ily forma elszámítással 260 korona kárt okoztak maguknak. Épen ezért kérik a tanácsot, hogy kárukat térítse meg. Fekete Nagy Béla ajánlja a kérés figyelembe vételét. Csipkés Károly ellenzi, mert ha Viskiek kérését teljesítenék, egy veszedelmes precedenset szolgáltatnának. Póczy főmérnök kegyelmet kér Viskiek érdekében, a kiket nem olyan vállalkozóknak ismer, mint a kik az üzleti haszonra dolgoznak.

— Üzletnél nincs kegyelem! — replikázza Csipkés Károly ügyész és a Viskiek kérését elutasítják.

Czako József nyugalmazott házipénztári ellenőr 330 korona előleghátralékkal adósa a városi házipénztárnak, a mely összeget minthogy a legutóbbi tisztújítás alkalmával kibuktatták nem térített vissza. Arra kéri hát a várost, hogy tekintettel hosszas szolgálatára törüljék nevével ezt a terhére rótt fizetési előleghátralékot. Csipkés Károly nem hajlandó a törleést megszavazni, mert szerinte Czako kedvezményesen van nvugdijazva s azonkívül mint temetőfelügyelő is

külön 600 korona illetményt huz a várostól évenként. A szakbizottságok ajánlani fogják a közgyűlésnek, hogy Czako 330 korona előleghátalékát töröljék.

Özvegy Polyánszky Jánosné, kinek férje 15 évig volt a városnál napidíjas minőségben alkalmazva, 180 korona temetési költséget és 1000 korona végkielégítést kér a várostól. A szakbizottságok az özvegy kérését elutasítandónak vélik.

Román Károly nyugalmazott rendőrbiztos nyugdíjának kegydíjjal leendő pótlását kéri.

— Eltévészette az adreszt, a szabadalvópárthoz kellett volna beadnia — szólott K. Köntzei Imre s a szakbizottságok többsége napirendre is tért nyomban Román Károly kérelme felett.

Körmendi Árpád, napidíjának felémelését kéri. A bizottsági tagok ezt se szavazták volna meg, ha Pisztori Mór képviselő nem protezsálja a folyamodót:

— Már adjunk is egyszer valamit . . .

Igy aztán Körmendi szerencsésen el is nyerte a kért 3 korona napidíjat.

Harasztosi Lajos, ki a mérték-hitelesítésnél volt alkalmazva, mint hivatalosolga — 50 korona havi fizetését felemeltetni kéri. Fekete-Nagy Béla bár Harasztosit a hivatalosolga „doyen“-jének tartja — a kérést nem ajánlja, mert a többi hivatalosolga még rosszabbul vannak javadalmozva.

Balogh György 1887-től 1888-ig mint vámellenőr szolgálta a várost. Bekövetkezett halála után az özvegyen egy segített a város, hogy Balogh Györgynét meghagyta férje hivatalában. Az új vámhivatal szervezésével azonban az özvegy el-esett az állástól s most 3 gyermekével a legnagyobb nyomorban van. A szakbizottságok 20 korona havi segélyt folyósítottak özv. Balogh Györgyné részére.

Nagyobb vihart idézett elő Salamon tanácsos előterjesztése, a ki Szöke Lajos vízvezetési gépkezelőnek 600, Medveczki Lajos vízvezetési gépkezelőnek pedig 260 korona fizetésjavítást óhajtott megszavaztatni. Mindketten régi alkalmazottjai a városnak és így több mint 1200 koronára van igényük annyival is inkább, mert ily csekély fizetéssel honorált állásra csak kezdő fiatal emberek pályáznak. Aztán meg a kért fizetésöbbséget felvéve volt a költségelőirányzatban és a fizetések rendezése alkalmával csakis tolhibából történt az elnézés.

Melegen ajánlja a kérés teljesítését azért is, mert a vízvezeték a városnak igen szép jövedelmet hajt.

— De nem fizeti ki magát a pótdó, nagy a kavicsozás, vágja vissza Csipkés Károly.

Nemes Ferenc szerint itten nem személyi kérdéssről van szó, hanem arról, hogy elvonható-e nevezettek-től egy régebben élvezett fizetés-mennyiség, a melyet a tavaly eszközölt véglegesítés alkalmával csakis févedésből redukáltak. Épen ezért méltányosnak tartja a kérés teljesítését.

Póci Mihály, Kuzskó István szintén hozzájárulnak az előterjesztéshez és Salamon tanácsos és Pisztori Mór ajánlata után Csipkés Károly is eláll tiltakozási szándékától egy kérdéssel:

— Van-e még a vízvezetéknel valaki, a kinek fizetése még nincsen végleg rendezve . . . És aztán

ő is megszavazza a fizetésjavítási kérést.

Nemes Ferenc tanácsos a koródi erdőuralomnál alkalmazott szolgák havi 6 korona 66 fill. fizetését 10—10 koronára kéri felemeltetni.

Fekete Nagy Béla felvilágosítást kér az előadótól, hogy tudnak-e az erdőszolgák magyarul és hogy egyáltalában van-e szükség alkalmaztatásukra? Az előadó tanácsos a kívánt adatokat befogja szerezni s közgyűlés elé terjeszti.

A szakbizottsági ülés végén Fekete Nagy Béla arra kérte a tagokat, hogy ezután lehetőleg pontosabban jelenjenek meg a gyűlésen, mert az állandó elkésések miatt a tárgyalás menete felette megvan akadályozva.

Bálok éjszakája.

*

Az éji Kolozsvár tegnap ugyan-csak hangos volt. Világos, ragyogó termekből cigánymuzsika szűrődött ki a havas utcán bandukolók füleibe, s egy-egy utcán valóságos fiakkertorlaszok sötétlettek, ott rostokolván a fogatok, várva a bálók végét, mikor lengerhás kisasszonyok bolyhosan, fáradtan, de boldogan ugranak be az ülésre, együtt a mákkal. Négy helyt folyt tegnap éjjel mulatság: a New-Yorkban a hol *kalonai estély* rendjén tiszturak táncoltatták a hölgyeket; a Központi szállóban, a hol *református theologusok* ropták a csárdást hajnalig; a Vigadóban, a hol a *Major bál* tartódott, sok bájos kisbakis öröme; s végül a Ferenc József-ut 63. szám alatt a hol a derék *vasutasok* biztatták a bandát, hogy . . . *sohase halunk meg*. — Hajnal derengésekor nappali élet támadt az utcákon, a mulatók tértek haza robogó kocsiokon vagy gyalog, s az utcáprók, az élet eme koránkelői, alázattal köszöntették a melettük elshunókat, a kik ime csak most fekszenek le.

Az első petíció.

A gyalui választás a Kuria előtt.

A hol a halottak is szavaztak.

— Saját tudósítónktól. —

— február 4.

Megérkezett már a választások szülte első politikai fecske a m. kir. Kuria pormentes iktatójába. Mésziről jött s szárnyaira volt kötve egy reményteljes függetlenségi petíciócska, a melyet a *gyalui ellenzéki választó polgárok* nevében Nagy Dezső dr. a petíciók nagy fiskálisa akasztott oda. No, meg háromezer koronácskát is cipelt a fecske madár.

Ugy kívánja a törvény, hogy óvadék is legyen a petíció mellett. Hogy azt ki akasztotta a madárnyakába, azt már nem tudjuk. Fődolog, hogy ez is meg van, így azután nem lehetetlen, hogy ez a fecske meghozza mielőbb a gyaluiak taviszát — a függetlenségi párt győzelmét. És ennek mi csak örülni tudnánk.

Az iktatóból a petíció a méltóságos kuriai bíró urak elé kerül, a

kik azután meg-meg lóballják ősz fejüket, felteszik az okulárét s megvizsgálják az „esetet.“

— Hogy is történt az? — kérdi majd a nagyméltóságú elnök.

— Biz' ugy volt az, — válaszolja a petícionálók tanuja, — hogy harminc megboldogult öreg szucsáki gazda helyett szavaztak le az élő fiatal szucsákiak.

— Lássuk csak . . . — mondja az elnök s utána néz a dolognak, amikor kiderül, hogy csak tizennégy halottat szavaztatott le a ravasz koimánypárt.

— Éppen elég ez nekünk nagyméltóságú uram, — jegyzi meg Nagy Dezső dr. a petícionálók ügyvédje.

— Hogy-hogy?

— Mert Eszterházy csak 13 szótöbbséggel győzött s ha a 14 halottat leszámítjuk ebből, akkor Mády Lajos 1 szótöbbséggel a gyalui választókerület országgyűlési képviselője.

Ugy is fog történni. Egy szóval, vagy kettővel Mády Lajos lesz a gyalui képviselő.

*

Ezeket a bevezető sorokat nem mi irtuk, hanem egy gyalui 48-as, a ki jól ismeri a petíció anyagát s a Kuria tárgyalását előre vetítette a lelki szemei elé. — Legyen ugy is. Szívünkben kívánjuk, mert sok bár a függetlenségi képviselő most a parlamentben, de még mindig — nem elég. A voksra nagy szükség lesz ott, a mikor arról lesz szó, hogy pusztuljon a 67 és minden vonalon diadalmaskodjék a 48.

De szóljon budapesti tudósítónk, a ki telefonon a következőket mondja a gyalui petícióról:

Ma érkezett be a Kuriahoz az első petíció — a gyalui választás ellen. Gyaluban tudvalevőleg *Eszterházy Kálmán* gróf szabadalvó és *Mády Lajos* függetlenségi jelöltök állottak szembe. Eszterházy 13 szótöbbséggel lett megválasztva. A gyalui ellenzéki választó polgárok nevében Nagy Dezső dr. nyújtotta be a petíciót s letette a szótöbbségen 3000 korona óvadékot. A petíció nagy vesztégesen vadolja a koimánypártot s elmondja, hogy a záróra előtt néhány perccel *husz szucsáki paraszti embert hoztak a választási küldöttség elé, ahol ezek husz elhunyt választó nevében szavaztak le*. A szucsáki hamis szavazatok 40—40 koronát kaptak e sziveségért, de még a választás éjjelen *örvendeztek az osztogatáson s véresre szurkálták egymást*. Ez a husz szavazó most a kolozsvári ügyészség fogházában van. — A petícionálók azt kéri a Kuria-tól, hogy egyszerűen, csak e tény valóságát állapítsa meg s bizonyodás esetén számítsa le a husz hamis és megvesztegetett szucsáki ember voksát mely után Mády Lajos jelentse ki a gyalui választókerület országgyűlési képviselőjének. Nagy Dezső dr., aki behatóan foglalkozott a gyalui petíció kérdésével egy újságró előt kijelentette, hogy Eszterházy gróf mandátumát a Kuria föltétlenül megsemmisíti.

A NAPLO telefonszáma

Szerkesztőség: 379.

Kiadóhivatal: 379.

Érdekes színházi tüntetés Kolozsvárt.

Mikor az örmények haraguzsznak.

— Epizód a 70-es évekből. —

Örmény atyánk fiáról mindnyájan tudjuk, hogy testestől-lelkestől jó magyarok, a leghazafiasabb náció, mely az összes nemzetiségek között egyedül érteite meg a magyarságot, szívvel-leléssel melléje csatlakozott és évszázadokon át osztályosa volt a nemzet törekvéseinek. És mégis megtörtént, — igaz, hogy csak egyszer, — hogy ez a derék, jérváló náció, mely azt hirdeti magáról, „magyarabbak a magyaránál, Szamasujvárt a Szamasnál mi vagyunk“, — demonstrációra adta a fejét s tüntetést a szó leghevesebb értelmében a kolozsvári színház ellen. Hogyan eshetett meg a dolog és mi indította örmény testvéreinket erre a lázadó lépésre, — ezt az érdekes kérdést vetjük fel itten, hogy megadjuk rá nyomban a feleletet is, mely a kolozsvári színház mulájának egy kurtiozus epizódját hozza emlékeztetünkbe.

A 70-es években történt, hogy a kolozsvári nemzeti színház eltogadta előadásra *Hazay Victor*nak „*Debreceeni leány vásár*“ című népszínművét. A darab harmadik felvonásában van egy jelenet, midőn a tudakozó intézetben megjelenik egy öreg örmény azzal a szándékkal, hogy cselézet fogadjon magának. Elég érdekes ez a jelenet, mert az van elmondva benne, hogy az öreg örmény ravaszdi politikával ugy viszi a beszédet a cselédjelölttel, hogy elhiteti vele, hogy házában semmi dolga nem lesz, csak reggeltől késő éjszakáig, de azért ilhet és aludhat, amennyi csak neki tetszik. Az ételek legjavában is válogat. Lesz kalács, pástétom, kolbász és minden a pongárban, épen csak a kules lesz az örmény zsebében. Nos, mikor hirtelen ment hogy ezt a darabot adni fogják, az egyetemi ifjuság örmény tagjait egyik ismert, vialis írónk, — kinek a szabadságharcban is nevezetes szerepe volt s általánosan örmény szimpatiajéről volt ismeretes, — felbujtogatja, hogy füttyöljék ki az előadást, mert az örményeket gyonyolja benne az író. Az ifjak, a nélkül, hogy ismerték volna a darabot, elhatározták a demonstrációt. Mikor aztán megjelent a színen az örmény, be sem várták, hogy bekezdjen szerepébe, elkezdtek abugolni. A közönség azonban hallani akarta Komlóssy, a szerep ábrázolóját, aki olyan jóízűen adta az örményt, hogy a végén maguk a demonstráló ifjak is megvoltak vele elégedve. Azt is belátták, hogy felöltették őket, mert ez az alak nem bánt senkit, nem gyonyolódik senkivel, pusztán zsánerkép, mint a *Sabin nők* Marosánja, mely az örmények között is népszerű, sokszor megtapsolt figura lett. Amde most már még szegyenkezésből sem vonulhattak vissza, és abugolták az előadót tovább, a minék az eredménye az lett, hogy a színenben igen győnge darab e miatt kiváncsiságot keltett és számos előadást ért. Ma már semmi éte nincs ennek a jelenetnek s egyedül humorisztikus és historiai vonatkozásai mentették meg a feledéstől, mint a melyhez az első és egyetlen örmény tüntetés emléke fűződik. Ez az érdekes faktum teszi alkalmosszerűvé a ma már teljesen ismeretlen darab inkriminált jelenetének bemutatását. A harmadik felvonás 7-ik jelenetéből való ez a mulatságos epizód, mely így következik:

Tuloki: (Katihoz.) Na fiam, hát hogy hívják neked?

Kati: Hangos Katicza.

Tuloki: Hát Katicza fiam mit kérsz magadnak egy esztendőre?

Kati: 40 forintot és mindent.

Tuloki: Az Istenért Katicza fiam, hát hova képzelsz? nállam nem ugy van, mint máshol — nálunk csak ketten vagyunk magunknak az egész háznál, én meg a feleségem, aztán gyermekek, a Kristóf, a Lukács, a Gyuszi, az Adodát, a Russi, meg a Katicza; ezekkel semmi

baj, mert a legkisebb is nagyocskább 17 esztendősnél. — Aztán az egész háznál semmi dolog. Reggel felkelsz magadnak, megfejed a tehenet, kihajtod a csordába, a libákat megtömöd, az apró marháknak enni adsz, aztán felkítsz ingem, bevásárlasz, az itelt a tűzhöz teszed, a báránybőröket kitergeted, aztán ülsz és nyugoszal: délbe megterited az asztalt, tálalsz; felmosod az edényeket, eszel magadnak, aztán ülsz és nyugoszal. Innen elmész a majorba, hozol egy kis füvet a tehinnak, onnan haza jössz és mész a pálinka főzőbe malátáért, megfűzöd a vacsorát, megfejed a tehenet, aztán leölsz és nyugoszal magadnak: ha a vacsarának vége, gyertyát öntesz a Kukicza kisasszony lányommal, vagy szappant fűzel a Rázi kisasszonnyal; vagy mind a hárman szappanyoztak egész 12 arág, aztán lefekszel és harkalsz magadnak a mennyi belid fir. Aztán ehetsz nálam igen finam duglakat. Kalácsot, pástétumot, marajánás kalbászt, is mindent, mindent, mit a te szemed a gyamradnak megkíván. Csak menj neki bel a pangérnak, van att minden, a kulcs azirt a zsebembe van. Aztán ehetsz fiam rizskását is fájnat, nagyon finumat — ha marad.

Kati: Csak ennyi az egész: Hisz az meg sem érdemli, hogy cselédet fogadjon a nemzetes ur!

Tuloki: Ezt mantam in is a felesígemnek, de ü e csak azan van, hadd legyen valaki, a kivel a kisasszonyak játszanak.

Dal.

Mikor itt vagy a szobában,
Mintha tele tele volna
Rózsával és liliummal
S körülöttünk zene szólna.

Mikor kímégy a szobából
Olyan üres ez egyszerre.
Olyan üres, olyan néma,
Mintha én se volnék benne.

Gárdonyi Géza.

A ki meg akar örülni
az
olvassa el az alábbi sorokat.

Hivatalos helyről ezt a kom-
münikét adták ki:

Kolozsvárt négyféle légszesz lámpa ég. 1. Vannak \odot jelzésű lámpák. Ezeket alkonyat után, ha holdvilág van, ha nincs, mindig meggyújtják, még holdtölte idején is. Ezeket a lámpákat oltják el hajnal felé legutoljára. 2. Vannak $+$ -el ellátott lámpák. Ezeket alkonyatkor gyújtják meg akkor, ha nincs holdvilág. Ilyenkor égnek egész éjjel s egy időben oltják el a \odot lámpával. Ha éjjel feljő a hold, 11 órakor eloltják. 3. Vannak csillag (*) jelzésű lámpák. Ezeket csak utolsó negyed, vagy újhold idején gyújtják meg és estéli lámpáknak nevezik, mert 11 órakor már eloltják. 4. Vannak jelzés nélküli lámpák. Ezeket csak akkor gyújtják meg, ha teljes a sötétség, kioltják pedig 11 órakor, sőt néha, a világítási naptár előírása szerint, még előbb is. E jelzéseket a lámpákon a világítási ellenőr intézkedéséből akként tüzik ki, hogy az áttekintést zavaró kettős és hármas $(+*)$, $(*)$ jelek egy-egy lámpáján, mint felesleges eltávolítják. Ennek rendjén később egy husz soros világítási naptár, mely a gyújtási és eloltási időt, valamint a lámpák jegyeit feltünteti. E naptár segítségével a világítást bárki ellenőrizheti.

Reméljük, hogy a nyájas olvasó teljesen megzavarodott

mire e sorokhoz ért. A különféle csillagok: *, pontos körök: \odot , minuszok: —, keresztek: $+$, valamint ezeknek ingerlően ravasz kombinációja agyvelőfic-dagot idézhetnek elő, s beállhat a csendes örület, a mely okozat előidézése nem szép eljárás a gázgyártól.

Az első felmentés.

A bihari főispán lemondása.

— Saját tudósítónktól. —

— február 4.

Éjjel táviratozza budapesti tudósítónk, hogy Beöthy László dr. Biharvármegye és Nagyvárad főispánja lemondott állásáról. Tisza István gr. a lemondást elfogadta.

Biharvármegyében, — mint Nagyváradról jelentik — pártkülömbőség nélkül mindenki őszintén fájjalja Beöthy László távozását, mert pártatlanságát minden körülmények között megtudta őrizni. Egy nagyváradi ujság, amely nem áll a kormány szolgálatában a főispán lemondási híréhez a következő kommentárt fűzi:

„Kerestük és vártuk ennek a hírnök cáfolatát a főispán környezetéből, de ugylátjuk, hogy közéletünknek ez a nagyon számottevő vesztesége csakugyan bekövetkezik. — Beöthy László, a ki Tisza István legbizalmasabb levei közé tartozik, megváltik méltóságától, a melynek valóban sok dísz, tiszteletet, tekintélyt szerzett több mint egy évtizedes működése alatt. Távozását kétségtelenül önként határozta el, mert a bihari főispán szolgálataira, bármily kormány következézik, bizonyára számot tartana, mert Beöthy Lászlóban igazán összpontosulnak mindazok a sajátságok, mely egy férfit exponált politikai állásban a tökéletes bizalomra méltóvá avatnak.“

2000 korona

az

E. M. K. E.-nek.

Debreczenben tegnap bontották fel a pár nappal ezelőtt elhunyt özvegy Hegyi Mihályné végrendeletét, a melyből kiderült, hogy a dugzagdag czivis asszony rokonain kívül nagy bőkezűséggel emlékezett meg számos kulturális és jótékony intézményről. Általános örökösévé az Emkét, a Protestáns Irodalmi Társaságot és a debreceni főiskolát tette. A létesítendő debreceni egyetemre 40,000 koronát hagyott, a tápintézeteknek, a szegény tanulóknak, valamint a jó tanulók ösztöndíjára 4—4000 koronát, a felsőbb leányiskolának 20,000 koronát, az Emke-nek 2000 koronát stb. stb. A végrendeletnek van különben egy nehezen végrehajtható pontja is: a jótékony özvegy ugyanis a fővárosi „Irók és művészek egylet“-nek 10 ezer koronát hagyott. Ilyen nevű egylet azonban nincsen; volt ugyan valaha, egy „Irók és művészek köre“, ez azonban vagy tizenöt év előtt feloszlott.

Baka és polgármester.

Désről írják: A képviselőválasztás napján az adóhivatal épületének szögletétől a csendőrlaktanyáig katonaság állott sorfalat, a kiknek az volt a feladatuk, hogy az adóhivatal felőli járdán senkit se bocsásanak a vármegyeház felé, hanem csak a Hungária felőli oldalon. A bakák tulbuzgóságban még azokat sem bocsátották át, kik a vármegyeház felől jöttek s esetleg a Mikes-utcába szándékoztak menni, hanem utasították, hogy a túlsó járdán menjenek át, a miből aztán csinos jelenetek keletkeztek. Ime a sok közül egy:

Szilágyi Albert, Dés város polgármestere, a megyeházából hazamenőben volt, mikor egy feltűzött szuronyos baka rákiált:

— Halt! vissza, csak a másik oldalon szabad átmenni!

— Kérem én Dés város polgármestere vagyok!

— Mit bánom én, ha a Herkó Péter is, itt senkinek sem szabad átmenni, — válaszolt hidegvérrel a baka.

És Dés város polgármestere átsétált a másik oldalra. Na mert nagy dolog ám a katonaság regula; azonkívül a polgármesternek jó példával szokás előljárni a katonaságnak a polgársággal való jó egyetértés ápolásában.

MULATSÁG.

Farsangi napló.

Február 5. Postások táncestélye, Vigadó.
Február 8. Orvos-bál. New-York.

Febr. 11. Vasuti altisztek táncvigalma, Központi szálló.

„ 11. Megyei piknik, Megyeház.

„ 12. Munkások theatestélye, Torna Vivóda.

Febr. 16. Nőegylet fillér-estélye, New-York.

Febr. 18. Birósági piknik, New-York.

Febr. 21. Izr. nőegylet-estélye, New-York.

Március 4. Szent-Imre-egylet-estélye, Központi szálló.

Március 4. Dávid Ferenc-estély, New-York.

„ 11. Megyei piknik, Megyeház.

Mint mulattak egykor Kolozsvárt.

Tilos a sarkantyú és a kard. — Verekedő tiszturak. — Véres farsang. — A bőrlő kára. — Tök a tromf. — Az elragadtatott báli tudósító.

Kolozsvár, február 4.

Kolozsvárt régen a farsangi vigalmak ideje Vizkereszt napjával vette kezdetét. Semmi sem állta többé útját Hamvazó Szeredáig Kolozsvár régi urai mulatozásának. Az egyházi tilalmat az egyház maga szüntette be a farsang idejére s a bálházakban való mulatozás, maszkura járás, dinum-dánom folyt szakadatlanul a farsang utolsó napjáig. Azonul minden ilyes fajta mulatozás szigorúan tiltva volt, az ez ellenvétők pénzbírsággal, egyházi átokkal, kispellengézetéssel sújtattak; nem is mert senki az egyház sújtó hatalmával szembe szállani. Egyedül az „offécérok“ és a mágnások voltak a kivétel. A tiszték folytatták tovább is a farsangolást, a mágnásifjak pedig szintén vígan éltek, velük szemben a szigorú törvényeket semmiféle forum sem merté alkalmazni. A farsangnak ők voltak az oszlopai s a honnan ők hiányoztak, ott szó sem lehetett kedélyes, vidám mulatozásról, de országra szóló botrányokról sem. Br. Apór Péter, a régi erdélyi szokások melegszevű krónikása, keservesen panasolja Metamorfózisában a régi kedélyes mulatságok megszűnését. Semmi nyoma már azoknak a barátságos, vendégszerető erdélyi kuriáknak, hol urambátyámék

nénemasszonyékkal kedélyes, magyaros diskurzus között idézték emlékkükbe a régi szép napokat, mialatt az ifjuság járta a lengyel változó-t, süveges, gyertyás, palotás táncot s azután hozzáálltak a dusan felterített asztal fogyasztásához. Pedig az ő ideje még messze volt a XIX. század „nyavalyás“ erkölcsseitől. A XIX-ik század elején az Apór Péter régi jó világának már semmi nyoma sincsen. Voltak ekkor is nagyszabású mulatságok, talán gyakrabban, mint régen, víg kedélyű emberek, híres szépségek is éltek, a szívekben hatalmas lángok is kigyuladtak s egy-egy farsangi mulatság hetekre való anyagot is adott a beszélgetésre, csakhogy mindezek más milieuban jelentkeztek és más formában folytak le. Az arisztokrácia és a régi nemesség exkluzív életet élt, nem vegyült szívesen a polgári fajtával, amde a XIX. században az erős városi élet lassan-lassan rést bontott a régi társadalom osztályai között. A polgár ember épen úgy megkívánta a szórakozást, mint a nemesek, vagy az arisztokrácia s ha a hatalmas válaszfalak egyszerre nem is omlottak össze a kasztok között, de itt-ott a kapcsok lazulása már észrevehető volt. Báli sokadalmak alkalmával meg épen a legnagyobb liberalizmus uralkodott. Mágnásnak, katonatiszteknek nem derogált a polgárság bálján megjelenni s meg is jelentek mindannyiszor, közörmőt vagy közrémületet kelteve, a szerint, hogy a közbátorságot emelték vagy veszélyeztették.

A Redout-ban tartották a régi Kolozsvár legnevezetesebb mulatságait. A Fehér Ló szintén nevezetes hely volt, de ide leginkább a bál után jártak, „kicsi muzsikára és serlevésre.“ A farsangi bálozásnak régen nagy volt a jelentősége, mert a legtöbb leánynak ilyenkor dőlt el a sorsa. Ha nem tudott magának vőlegényt hódítani, akkor elvárhatott a következő farsangig, mikor a régi Redout falai között a „Luji“ cigány nótái újra felzendültek. Rendesen voltzeris-t, „krakoviankát“, polkát és lassu magyart táncoltak ezeken a bálokon s csak néha fordult elő egy-egy szóló tánc, mely aztán közfigyelmet keltett. De mégsem ezek az epizódok tették nevezetessé a régi farsangi bálokat, hanem azok a skandalumok, melyek szinte minden évben előadodtak. Legnevezetesebb volt ezek között is az 1817-iki Redout-bál, mely verekedéssel, vagdalkozással ért véget s még évek múlva is a jámbor kolozsvári spizsbürgerek borzadva emlékeztek meg róla. Gyakori panaszok, nagyszámu feljelentések és többször való komunitási interpellációk folytán Kolozsvár városa 1817-ben azt a határozatot hozta, hogy ezentul sarkantyúval és karddal a Redout táncstermeiben megjelenni senkinek sem szabad. Az inspekciós rendőrúrtisznak meg volt parancsolva, hogy a bálzókat ezen határozatról tudassa és valahányszor sarkantyus vagy kardos látogató jelentkezik, olvassa fel előtük a tanács rendeletét. Már pedig sarkantyuban és karddal csak a nemesek, mágnások és katonatisztek jártak, nyilvánvaló, hogy a tanácsi rendelet ellenük hozatott. A bál kezdetén megjelent egy tisztékből és mágnásokból álló társaság, kiket az inspekciós rendőrúrtiszt megállított:

— Bocsánatot kérek — szóla — parancsom van, hogy az urakkal a rendeletet közöljem.

És kezdte olvasni a sarkantyú és kardtiltó rendeletet, de végére sem érhetett a nevezetes okmánynak, midőn a papiros kirepült kezeiből,

külön 600 korona illetményt huz a várostól évenként. A szakbizottságok ajánlani fogják a közgyűlésnek, hogy Czako 330 korona előleghátalékát töröljék.

Özvegy Polyánszky Jánosné, kinek férje 15 évig volt a városnál napidíjas minőségben alkalmazva, 180 korona temetési költséget és 1000 korona végkielégítést kér a várostól. A szakbizottságok az özvegy kérését elutasítandónak vélik.

Román Károly nyugalmazott rendőrbiztos nyugdíjának kegydíjjal leendő pótlását kéri.

— Eltévészette az adreszt, a szabadelpárthoz kellett volna beadnia — szólott K. Köntzei Imre s a szakbizottságok többsége napirendre is tért nyomban Román Károly kérelme felett.

Körmendi Árpád, napidíjának felémelését kéri. A bizottsági tagok ezt se szavazták volna meg, ha Pisztori Mór képviselő nem protezsálja a folyamodót:

— Már adjunk is egyszer valamit . . .

Igy aztán Körmendi szerencsésen el is nyerte a kért 3 korona napidíjat.

Harasztosi Lajos, ki a mérték-hitelesítésnél volt alkalmazva, mint hivatalosolga — 50 korona havi fizetését felemeltetni kéri. Fekete-Nagy Béla bár Harasztosit a hivatalosolga „doyen“-jének tartja — a kérést nem ajánlja, mert a többi hivatalosolga még rosszabbul vannak javadalmozva.

Balogh György 1887-től 1888-ig mint vámeilenőr szolgálta a várost. Bekövetkezett halála után az özvegyen úgy segített a város, hogy Balogh Györgynét meghagyta férje hivatalában. Az új vámvivatal szervezésével azonban az özvegy elcseszt az állástól s most 3 gyermekével a legnagyobb nyomorban van. A szakbizottságok 20 korona havi segélyt folyósítottak özvegy Balogh Györgyné részére.

Nagyobb vihart idézett elő Salamon tanácsos előterjesztése, a ki Szöke Lajos vízvezetési gépkezelőnek 600, Medveczki Lajos vízvezetési gépkezelőnek pedig 260 korona fizetésjavítást óhajtott megszavaztatni. Mindketten régi alkalmazottjai a városnak és így több mint 1200 koronára van igényük annyival is inkább, mert ily csekély fizetéssel honorált állásra csak kezdő fiatal emberek pályáznának. Aztán meg a kért fizetésnövelést felvéve volt a költségelirányzatban és a fizetések rendezése alkalmával csakis tollhibából történt az elnézés.

Melegen ajánlja a kérés teljesítését azért is, mert a vízvezeték a városnak igen szép jövedelmet hajt.

— De nem fizeti ki magát a pótdó, nagy a kavicsozás, vágja vissza Csipkés Károly.

Nemes Ferenc szerint itten nem személyi kérdéssről van szó, hanem arról, hogy elvonható-e nevezettek-től egy régebben élvezett fizetés-mennyiség, a melyet a tavaly eszközölt véglegesítés alkalmával csakis tévedésből redukáltak. Épen ezért méltányosnak tartja a kérés teljesítését.

Póci Mihály, Kuszko István szintén hozzájárulnak az előterjesztéshez és Salamon tanácsos és Pisztori Mór ajánlata után Csipkés Károly is eláll tiltakozási szándékától egy kérdéssel:

— Van-e még a vízvezetéknel valaki, a kinek fizetése még nincsen végleg rendezve . . . És aztán

ő is megszavazza a fizetésjavítási kérést.

Nemes Ferenc tanácsos a koródi erdőuralomnál alkalmazott szolgák havi 6 korona 66 fill. fizetését 10—10 koronára kéri felemeltetni.

Fekete Nagy Béla felvilágosítást kér az előadótól, hogy tudnak-e az erdőszolgák magyarul és hogy egyáltalában van-e szükség alkalmaztatásukra? Az előadó tanácsos a kívánt adatokat befogja szerezni s közgyűlés elé terjeszti.

A szakbizottsági ülés végén Fekete Nagy Béla arra kérte a tagokat, hogy ezután lehetőleg pontosabban jelenjenek meg a gyűlésen, mert az állandó elkésések miatt a tárgyalás menete felette megvan akadályozva.

Bálok éjszakája.

*

Az éji Kolozsvár tegnap ugyan-csak hangos volt. Világos, ragyogó termékből cigánymuzsika szűrődött ki a havas utcán bandukolók füleibe, s egy-egy utcán valóságos fiakertorlaszok sötétlettek, ott rostokolván a fogatok, várva a bálók végét, mikor lengeruhás kisasszonyok bolyhosan, fáradtan, de boldogan ugranak be az ülésre, együtt a mamákkal. Négy helyt folyt tegnap éjjel mulatság: a New-Yorkban a hol *katonai estély* rendjén tiszturak táncoltatták a hölgyeket; a Központi szállóban, a hol *református theologusok* ropták a csárdást hajnalig; a Vigadóban, a hol a *Major bál* tartódott, sok bájos kisbakkis öröme; s végül a Ferenc József-ut 63. szám alatt a hol a derék *vasutasok* biztatták a bandát, hogy . . . *sohase halunk meg*. — Hajnal derengésekor nappali élet támadt az utcákon, a mulatók tértek haza robogó koscsikon vagy gyalog, s az utcaseprők, az élet eme koránkelői, alázattal köszöntették a melettük elshunókat, a kik ime csak most fekszenek le.

Az első petíció.

A gyalui választás a Kuria előtt.

A hol a halottak is szavaztak.

— Saját tudósítónktól. —

— február 4.

Megérkezett már a választások szülte első politikai fecske a m. kir. Kuria pormentes iktatójába. Mesziről jött s szárnyaira volt kötve egy reményteljes függetlenségi petíciócska, a melyet a *gyalui ellenzéki választó polgárok* nevében Nagy Dezső dr. a petíciók nagy fiskálisa akasztott oda. No, meg háromezer koronáskát is cipelt a fecske madár.

Ugy kívánja a törvény, hogy óvadék is legyen a petíció mellett. Hogy azt ki akasztotta a madárnyakába, azt már nem tudjuk. Fődolog, hogy ez is meg van, így azután nem lehetetlen, hogy ez a fecske meghozza mielőbb a gyaluiak tavasztát — a függetlenségi párt győzelmét. És ennek mi csak örülni tudnánk.

Az iktatóból a petíció a méltóságos kuriai bíróság elé kerül, a

kik azután meg-meg lóbálják ősz fejüket, felteszik az okulárét s megvizsgálják az „esetet.“

— Hogy is történt az? — kéri majd a nagyméltóságú elnök.

— Biz' ugy volt az, — válaszolja a petícionálók tanuja, — hogy harminc meghaldogult öreg szucsáki gazda helyett szavaztak le az élő fiatal szucsákiak.

— Lássuk csak . . . — mondja az elnök s utána néz a dolognak, amikor kiderül, hogy csak tízenegy halottat szavaztatott le a ravasz kormánypárt.

— Éppen elég ez nekünk nagyméltóságú uram, — jegyzi meg Nagy Dezső dr. a petícionálók ügyvédje.

— Hogy-hogy?

— Mert Eszterházy csak 13 szótöbbséggel győzött s ha a 14 halottat leszámítjuk ebből, akkor Mády Lajos 1 szótöbbséggel a gyalui választókerület országgyűlési képviselője.

Ugy is fog történni. Egy szóval, vagy kettővel Mády Lajos lesz a gyalui képviselő.

*

Ezeket a bevezető sorokat nem mi irtuk, hanem egy gyalui 48-as, a ki jól ismeri a petíció anyagát s a Kuria tárgyalását előre vetítette a lelki szemei elé. — Legyen ugy is. Szívünkben kívánjuk, mert sok bár a függetlenségi képviselő most a parlamentben, de még mindig — nem elég. A voksra nagy szükség lesz ott, a mikor arról lesz szó, hogy pusztuljon a 67 és minden vonalon diadalmaskodjék a 48.

De szóljon budapesti tudósítónk, a ki telefonon a következőket mondja a gyalui petícióról:

Ma érkezett be a Kuriahoz az első petíció — a gyalui választás ellen. Gyaluban tudvalevőleg Eszterházy Kálmán gróf szabadelpárts és Mády Lajos függetlenségi jelöltek állottak szembe. Eszterházy 13 szótöbbséggel lett megválasztva. A gyalui ellenzéki választó polgárok nevében Nagy Dezső dr. nyújtotta be a petíciót s letele a száma: 3000 korona óvadék. A petíció nagy veszteléseivel vádolja a kormánypártot s elmondja, hogy a választás előtt néhány perccel *husz szucsáki paraszt embert hoztak a választási küldöttség elé, ahol ezek husz elhunyt választó nevében szavaztak le*. A szucsáki hamis szavazatok 400—400 koronát kaptak e szivességgel, de még a választás éjjelén *örvényszék az osztályozás s vérsre szűrődtek egymás*. Eg a husz szavazó most a kolozsvári ügyészség fogházában van. — A petícionálók azt kérik a Kuria-tól, hogy egyszerűen, csak e tény valóságát állapítsa meg s bebizonnyodás esetén számítsa le a husz hamis és megvesztegetett szucsáki ember voltát mely után Mády Lajost jelentsék ki a gyalui választókerület országgyűlési képviselőjének. Nagy Dezső dr., aki behatóan foglalkozott a gyalui petíció kérdésével egy újságoló előtt kijelentette, hogy Eszterházy gróf mandátumát a Kuria föltétlenül megsemmisíti.

A NAPLO telefonszáma

Szerkesztőség: 379.

Kiadóhivatal: 379.

Érdekes színházi tüntetés Kolozsvárt.

Mikor az örmények haragusznak.

— Epizód a 70-es évekből. —

Örmény atyánk fiáról mindnyájan tudjuk, hogy testestől-lelkestől jó magyarok, a leghazafiasabb náció, mely az összes nemzetiségek között egyedül értette meg a magyarságot, szívvel-leléssel melléje csatlakozott és évszázadokon át osztályosa volt a nemzet törekvéseinek. És mégis megtörtént, — igaz, hogy csak egyszer, — hogy ez a derék, jóra való náció, mely azt hirdeti magáról, „magyarabbak a magyarnál, Szamasujvárt a Szamasnál mi vagyunk“, — demonstrációra adta a fejét s tüntetést a szó leghesebb értelmében a kolozsvári színház ellen. Hogyan eshetett meg a dolog és mi indította örmény testvéreinket erre a lázadó lépésre, — ezt az érdekes kérdést vetjük fel itten, hogy megadjuk rá nyomban a feleletet is, mely a kolozsvári színház multjának egy kuriózus epizódját hozza emlékezetünkbe.

A 70-es években történi, hogy a kolozsvári nemzeti színház eltogadta előadásra Hazay Victornak „*Debreceeni leány vásár*“ című népszínművét. A darab harmadik felvonásában van egy jelenet, midőn a tudakozó intézetben megjelenik egy öreg örmény azzal a szándékkal, hogy cselédet fogadjon magának. Elég érdekes ez a jelenet, mert az van elmondva benne, hogy az öreg örmény ravaszdi politikával ugy viszi a beszédet a cselédjelölttel, hogy elhiteti vele, hogy házában semmi dolga nem lesz, csak reggeltől késő éjszakáig, de azért ülhet és aludhat, amennyi csak neki tetszik. Az ételek legjavában is válogat. Lesz kalács, pástétom, kolbász és minden a pongárban, épen csak a kulcs lesz az örmény zsebében. Nos, mikor hire ment hogy ezt a darabot adni fogják, az egyetemi ifjuság örmény tagjait egyik ismert, viális írónk, — kinek a szabadságharcban is nevezetes szerepe volt s általános örmény szimpatijáról volt ismeretes, — felbujtatta, hogy fátyjöljék ki az előadást, mert az örményeket gonyolja benne az író. Az ifjak, a nélkül, hogy ismerték volna a darabot, elhatározták a demonstrációt. Mikor aztán megjelent a színen az örmény, be sem várták, hogy belekezdjen szerepébe, elkezdtek abeugolni. A közönség azonban hallani akarta Komlóssyt, a szerep ábrázolóját, aki olyan jóízűen adta az örményt, hogy a végén magak a demonstrátor ifjak is megvoltak vele elégedve. Azt is belátták, hogy felültették őket, mert ez az atak nem bánt senkit, nem gonyolódik senkivel, pusztán zsánerkép, mint a *Sabin nők* Marosánja, mely az örmények között is népszerű, sokszor megtapsolt figura lett. Ámde most már még szegénykezezből sem vonulhattak vissza, és abeugolták az előadót tovább, a minék az eredménye az lett, hogy a színházban igen gyöngye darab e miatt kiváncsiságot keltett és számos előadást ért. Ma már semmi éle nincs ennek a jelenetnek s egyedül humorisztikus és historiai vonatkozásai mentették meg a feledéstől, mint a melyhez az első és egyetlen örmény tüntetés emléke fűződik. Ez az érdekes faktum teszi alkalomszerűvé a ma már teljesen ismeretlen darab inkriminált jelenetének bemutatását. A harmadik felvonás 7-ik jelenetéből való ez a mulatságos epizód, mely így következik:

Tutóki: (Katihoz) Na fiam, hát hogy hívják neked?

Kati: Hangos Katicza.

Tutóki: Hát Katicza fiam mit kérsz magadnak egy esztendőre?

Kati: 40 forintot és mindent.

Tutóki: Az Istenért Katicza fiam, hát hova képzelsz? nállam nem ugy van, mint máshol — nálunk csak ketten vagyunk magunknak az egész háznál, én meg a feleségem, aztán gyermekek, a Kristóf, a Lukács, a Gyuszi, az Adeodát, a Russi, meg a Katicza; ezekkel semmi

baj, mert a legkisebb is nagyocskább 17 esztendősnél. — Aztán az egész háznál semmi dolog. Reggel felkelsz magadnak, megfejed a tehenet, kihajtod a csordába, a libákat megtömöd, az apró marháknak enni adsz, aztán felkisz ingem, bevásárlasz, az itelt a tűzhöz teszed, a báránybőröket kiterigeted, aztán ülsz és nyugszal: délbe megterited az asztalt, tálalsz; felmosod az edényeket, eszel magadnak, aztán ülsz és nyugszal. Innen elmész a majorba, hozol egy kis fűvet a tehénnek, onnan hazá jössz és mész a pálinka főzőbe malátáért, megfűzöd a vacsorát, megfejed a tehenet, aztán leülsz és nyugszal magadnak: ha a vacsarának vége, gyertyát öntesz a Kukicza kisasszony lányommal, vagy szappant fűzel a Razzi kisasszonnyal; vagy mind a hárman szappanyoztak egész 12 aráig, aztán lefekszél és harkalsz magadnak a mennyi belid fir. Aztán ehetsz nálam igen finam duglakat. Kalácsot, pástétumot, marajánás kalbászt, is mindent, mindent, mit a te szemed a gyamradnak megkíván. Csak menj neki bel a pangéruak, van att minden, a kulcs azirt a zsebembe van. Aztán ehetsz fiam rizskását is fájnat, nagyon finumat — ha marad.

Kati: Csak ennyi az egész: Hisz az meg sem érdemli, hogy cselédet fogadjon a nemzeti ur!

Tuloki: Ezt mantam in is a feleségemnek, de ü e csak azan van, hadd legyen valaki, a kivel a kisasszonyok játszanak.

Dal.

Mikor itt vagy a szobában,
Mintha tele tele volna
Rózsával és liliummal
S körülöttünk zene szólna.

Mikor kimégy a szobából
Olyan üres ez egyszerre.
Olyan üres, olyan néma,
Mintha én se volnék benne.

Gárdonyi Géza.

A ki meg akar örülni
az
olvassa el az alábbi sorokat.

Hivatalos helyről ezt a kom-
münikét adták ki:

Kolozsvárt négyféle légszesz lámpa ég. 1. Vannak \odot jelzésű lámpák. Ezeket alkonyat után, ha holdvilág van, ha nincs, mindig meggyújtják, még holdtölte idején is. Ezeket a lámpákat oltják el hajnal felé legutoljára. 2. Vannak $+$ -el ellátott lámpák. Ezeket alkonyatkor gyújtják meg akkor, ha nincs holdvilág. Ilyenkor égnek egész éjjel s egy időben oltják el a \odot lámpával. Ha éjjel feljő a hold, 11 órakor oltják. 3. Vannak csillag (*) jelzésű lámpák. Ezeket csak utolsó negyed, vagy újhold idején gyújtják meg és estéli lámpáknak nevezik, mert 11 órakor már oltják. 4. Vannak jelzés nélküli lámpák. Ezeket csak akkor gyújtják meg, ha teljes a sötétség, kioltják pedig 11 órakor, sőt néha, a világítási naptár előírása szerint, még előbb is. E jelzéseket a lámpákon a világítási ellenőr intézkedéséből akként tüzik ki, hogy az áttekintést zavaró kettős és hármas $(+ \odot *)$, $(* \odot)$ jelek egy-egy lámpáján, mint feleslegest eltávolítják. Ennek rendjén később egy husz soros világítási naptár, mely a gyújtási és eloltási időt, valamint a lámpák jegyeit feltünteti. E naptár segítségével a világítást bárki ellenőrizheti.

Reméljük, hogy a nyájas olvasó teljesen megzavarodott

mire e sorokhoz ért. A különféle csillagok: *, pontos körök: \odot , minuszok: —, keresztek: +, valamint ezeknek ingerlően ravasz kombinációja agyvelőfic-dagot idézhetnek elő, s beállhat a csendes örület, a mely okozat előidézése nem szép eljárás a gázgyártól.

Az első felmentés.

A bihari főispán lemondása.

— Saját tudósítónktól. —

— február 4.

Éjjel táviratozza budapesti tudósítónk, hogy Beöthy László dr. Biharvármegye és Nagyvárad főispánja lemondott állásáról. Tisza István gr. a lemondást elfogadta.

Biharvármegyében, — mint Nagyváradról jelentik — pártkülömbőség nélkül mindenki őszintén fájlatja Beöthy László távozását, mert pártatlanságát minden körülmények között megtudta őrizni. Egy nagyváradi ujság, amely nem áll a kormány szolgálatában a főispán lemondási híréhez a következő, kommentárt fűzi:

„Kerestük és vártuk ennek a hírnök cáfolatát a főispán környezetéből, de ugylátszik, hogy közéletünknek ez a nagyon számottevő vesztesége csakugyan bekövetkezik. — Beöthy László, a ki Tisza István legbizalmasabb hívei közé tartozik, megváltik méltóságától, a melynek valóban sok dísz, tiszteletet, tekintélyt szerzett több mint egy évtizedes működése alatt. Távozását kétségtelenül önként határozta el, mert a bihari főispán szolgálatára, bármily kormány következék, bizonyára számot tartana, mert Beöthy Lászlóban igazán összpontosulnak mindazok a sajátságok, mely egy férfit exponált politikai állásban a tökéletes bizalomra méltóvá avatnak.“

2000 korona

az

E. M. K. E.-nek.

Debreczenben tegnap bontották fel a pár nappal ezelőtt elhunyt özvegy Hegyi Mihályné végrendeletét, a melyből kiderült, hogy a dugszadag czivis asszony rokonain kívül nagy bőkezűséggel emlékezett meg számos kulturális és jótékony intézményről. Általános örökösevé az Emkét, a Protestáns Irodalmi Társaságot és a debreceni főiskolát tette. A létesítendő debreceni egyetemre 40,000 koronát hagyott, a tápintézeteknek, a szegény tanulóknak, valamint a jó tanulók ösztöndíjára 4—4000 koronát, a felsőbb leányiskolának 20,000 koronát, az Emke-nek 2000 koronát stb. stb. A végrendeletnek van különben egy nehezen végrehajtható pontja is: a jótékony özvegy ugyanis a fővárosi „Irók és művészek egylet“-nek 10 ezer koronát hagyott. Ilyen nevű egylet azonban nincsen; volt ugyan valaha, egy „Irók és művészek köre“, ez azonban vagy tizenöt év előtt feloszlott.

Baka és polgármester.

Désről írják: A képviselőválasztás napján az adóhivatal épületének szögletétől a csendőrlaktanyáig katonaság állott sorfalat, a kiknek az volt a feladatuk, hogy az adóhivatal felőli járdán senkit se bocsásanak a vármegyeház felé, hanem csak a Hungária felőli oldalon. A bakák tulbuzgóságban még azokat sem bocsátották át, kik a vármegyeház felől jöttek s esetleg a Mikes-utcába szándékoztak menni, hanem utasították, hogy a tulsó járdán menjenek át, a miből aztán csinos jelenetek keletkeztek. Ime a sok közül egy:

Szilágyi Albert, Dés város polgármestere, a megyeházából hazamenőben volt, mikor egy feltűzött szuronyos baka rákiált:

— Halt! vissza, csak a másik oldalon szabad átmenni!

— Kérem én Dés város polgármestere vagyok!

— Mit bánom én, ha a Herkó Péter is, itt senkinek sem szabad átmenni, — válaszolt hidegvérrel a baka.

És Dés város polgármestere átsétált a másik oldalra. Na mert nagy dolog ám a katona regula; azonkívül a polgármesternek jó példával szokás előljárni a katonaságnak a polgársággal való jó egyetértés ápolásában.

MULATSÁG.

Farsangi napló.

Február 5. Postások táncestéje, Vigadó.

Február 8. Orvos-bál, New-York.

Febr. 11. Vasúti altisztek táncvigalma, Központi szálló.

„ 11. Megyei piknik, Megyeház.

„ 12. Munkások theaestéje, Torna Vivóda.

Febr. 16. Nőegylet fillér-estéje, New-York.

Febr. 18. Birósági piknik, New-York.

Febr. 21. Izz. nőegylet-estéje, New-York.

Március 4. Szent-Imre-egylet-estéje, Központi szálló.

Március 4. Dávid Ferenc-estéje, New-York.

„ 11. Megyei piknik, Megyeház.

Mint mulattak egykor Kolozsvárt.

Tilos a sarkantyu és a kard. — Verekedő tiszturak. — Véres farsang. — A bórló kára. — Tök a tromf. — Az elragadtatott báli tudósító.

Kolozsvár, február 4.

Kolozsvárt régen a farsangi vigalmak ideje Vizkereszt napjával vette kezdetét. Semmi sem állta többé útját Hamvazó Szeredáig Kolozsvár régi urai mulatozásának. Az egyházi tilalmat az egyház maga szüntette be a farsang idejére s a bálházakban való mulatozás, maszkura járás, dinum-dánom folyt szakadatlanul a farsang utolsó napjáig. Azontul minden ilyes fajta mulatozás szigorúan tiltva volt, az ez ellenvétők pénzbírsággal, egyházi átokkal, ki-pellengéreztetéssel sújtattak; nem is mert senki az egyház sujtó hatalmával szembe szállani. Egyedül az „officérok“ és a mágnások voltak a kivétel. A tiszték folytatták tovább is a farsangolást, a mágnásifjak pedig szintén vígan éltek, velük szemben a szigorú törvényeket semmiféle forum sem merte alkalmazni. A farsangnak ők voltak az oszlopai s a honnan ők hiányoztak, ott szó sem lehetett kedélyes, vidám mulatozásról, de országra szóló botrányokról sem. Br. Apór Péter, a régi erdélyi szokások melegszevő krónikása, keservesen panasolja Metamorfoziséban a régi kedélyes mulatságok megszűnését. Semmi nyoma már azoknak a barátságos, vendégszerető erdélyi kuriáknak, hol urambátyámék

nénemasszonyékkal kedélyes, magyaros diskurzus között idézték emlékkükbe a régi szép napokat, mialatt az ifjuság járta a lengyel változó-t, süveges, gyertyás, palotás táncot s azután hozzáálltak a dusan felterített asztal fogyasztásához. Pedig az ő ideje még messze volt a XIX. század „nyavalyás“ erkölcsseitől. A XIX-ik század elején az Apór Péter régi jó világának már semmi nyoma sincsen. Voltak ekkor is nagyszabású mulatságok, talán gyakrabban, mint régen, vig kedélyű emberek, híres szépségek is éltek, a szívekben hatalmas lángok is kigyuladtak s egy-egy farsangi mulatság hetekre való anyagot is adott a beszélgetésre, csakhogy mindezek más milieuban jelenkeztek és más formában folytak le. Az arisztokrácia és a régi nemesség exkluzív életet élt, nem vegyült szívesen a polgári fajtaival, ámde a XIX. században az erős városi élet lassan-lassan rést bontott a régi társadalom osztályai között. A polgár ember épen úgy megkivánta a szórakozást, mint a nemesek, vagy az arisztokrácia s ha a hatalmas válaszfalak egyszerre nem is omlottak össze a kasztok között, de itt-ott a kapcsok lazulása már észrevehető volt. Báli sokadalmak alkalmával meg épen a legnagyobb liberalizmus uralkodott. Mágnásnak, katonatiszteknek nem derogált a polgárság bálján megjeleni s meg is jelentek mindannyiszor, közörmőt vagy közreművelést keltve, a szerint, hogy a közbátorságot emelték vagy veszélyeztették.

A Redout-ban tartották a régi Kolozsvár legnevezetesebb mulatságait. A Fehér Ló szintén nevezetes hely volt, de ide leginkább a bál után jártak, „kicsi muzsikára és serlevesre.“ A farsangi bálozásnak régen nagy volt a jelentősége, mert a legtöbb leánynak ilyenkor dőlt el a sorsa. Ha nem tudott magának vőlegényt hódítani, akkor elvárhatott a következő farsangig, mikor a régi Redout falai között a „Lufi“ cigány nótái újra felzendültek. Rendesen voltzeris-t, „krakoviankát“, polkát és lassu magyart táncoltak ezeken a bálokon s csak néha fordult elő egy-egy szóló tánc, mely azian közfigyelmet keltett. De mégsem ezek az epizódok tették nevezetessé a régi farsangi bálokat, hanem azok a skandalumok, melyek szinte minden évben előadodtak. Legnevezetesebb volt ezek között is az 1817-iki Redout-bál, mely verekedéssel, vagdalkozással ért véget s még évek mulva is a jámbor kolozsvári spiszbürgerek borzadva emlékeztek meg róla. Gyakori panaszok, nagyszámu feljelentések és többször való kommunális interpellációk folytán Kolozsvár városa 1817-ben azt a határozatot hozta, hogy ezentul sarkantyuval és karddal a Redout tánctermében megjelenni senkinek sem szabad. Az inspekciós rendőrtisztnek meg volt parancsolva, hogy a bálzókat ezen határozatról tudassa és valahányszor sarkantyu vagy kardos látogató jelentkezik, olvassa fel előtük a tanács rendeletét. Már pedig sarkantyuban és karddal csak a nemesek, mágnások és katonatisztek jártak, nyilvánvaló, hogy a tanács rendelet ellenük hozatott. A bál kezdetén megjelent egy tisztből és mágnásokból álló társaság, kiket az inspekciós rendőrtiszt megállított:

— Bocsánatot kérek — szóla — parancsom van, hogy az urakkal a rendeletet közöljem.

És kezdte olvasni a sarkantyu é kardtöltő rendeletet, de végére sem érhetett a nevezetes okmánynak, midőn a papiros kirepült kezéből,

szerte tépték, összetaposták; a tanácsot, a komunitást s az ő összes pereputtyaikat „csuf titulusokkal” káromolták, végül kardot rántottak. A rendőrszt elmenekült, a rendőrszolgák azonban el nem szaladhattak, úgy, hogy a sűrű kardlapok az ő ártatlan hátukon táncoltak. Mikor aztán tiszta lett a hely, a vagdalkozó urak beléptek a bálterembe, honnan ekkor már mindenki elmenekült és pezsgő mellett táncoltak a városi tanács szörnyű szidalmazása között a reggeli órákig. A tanács mindjárt másnap panaszt tett ellenük, a tisztek ellen vizsgálatot indítottak, de miután közbe a botrányokozók nagy részét idegen ezredékhez áthelyezték, a vizsgálat azzal a megokolással maradt abba, hogy nehéző dolog a különböző helyeken levő tisztek ellen az eljárást rendszeresen lebonyolítani.

Tizenhét év múlva a farsang utoljára szenzációssá tette ismét egy riadalom, melynek ezuttal sokkal komolyabb következményei lettek. 1834. február 11-én, Hushagyókedd napján, nagy álarcos bála készültek a Redoutban, melynek akkori bérlője Toppler Imre a tánchelyiséget eleve gazdagon felszolgált. Ezzel a mulatsággal záródott volna be a farsang s hetek óta készültek a családok az utolsó farsangi bál élvezésére. Minden el volt készítve, a táncsterem a buffét, a sok szép toillet a lányos házaknál s a sok izgalom és várakozás mégis füstbe ment egy rendkívüli incidens folytán. Délután 2 óra körül történt, hogy a főtéren br. Jósika János kormányelnök háza előtt strázsáló katona az őrállás mellett haladó diákok közül az őrséggel egyet elfogatott, mert figyelmeztetés után sem vette ki pipáját a szájából. A diákok között egyszerre forrongás ütött ki és tömegesen sztek fötéri őrállomás elé, hogy társukat kiszabadítsák. Vidovits gránátos alezredes erre a nép közé lövetett, majd szuronyrohamot vezényelt ellenük. Halottak és sebesültek maradtak a földön s Vidovits még ekkor sem hagyta abba a vérontást, hanem újra lövetett. Az egész város a borzasztó vérengzésről beszélt s az általános részvét jeléül a táncestélyen senki sem jelent meg. Az I-ső cigányzenekar ekkor bepanaszolta Toppler bérlőt, hogy nem fizette ki a kialakított összeget, habár ők pontosan megjelentek és készek voltak játszani. A bérlő azzal védekezett, hogy senki sem jelent meg a bálon, a csillárokat 11 óráig fel sem lehetett gyújtani s odavesztett egy csomó pénze az előkészületi költségekkel, melyek többé nem térülnek meg neki sem. A siralmas helyzet jellemzésére érdekes példát is idézett, melyben elmondta, hogy az általános szomorúság annyira elfogta őcsesét is, hogy mikor a cigányok megjelentek, gyászindulót huzatott velük, aztán pucscsal vendégelte meg őket, majd ismét a gyászindulót huzatta, így kiáltozván: *tök a tronf, tök a tronf* . . .

Hogy a vérengzések és vagdalkozások után a régi kolozsvári farsang, nyájasabb epizódjaiból is idevetünk egyet, szörül-szóra lejegyeztük a *Délibáb* című fővárosi lap 1854. év folyamán egy rövid, de érdekes kolozsvári tudósítást, melynél ábrándosabb és légiesebb tudósítást az okleveles trubadurok sem írhattak. Ime: *„Több év óta zárva volt városi táncstermünk ajtai végre megnyitlak. Különösen egy angyalszép kis szende szelid bájoló teremtes, ki eszményképben (***) előtt lebeg-hete, midőn gyönyörteljes szép versét megírta. Halaványkék szemű virág, mintha nem napsugár, hanem*

holdsugár szeretete volna. Termete, akakja oly gyöngéd, mint a mesebeli tündéréké, kik szárny nélkül repülnek.” Így írt ötven évvel ezelőtt a bál tudósító arról a bálról, mely az abszolutizmus alatt első volt Kolozsvárt s egész Erdélyben hirt terjedt, mint a legérdekesebb hazafias bálnak, melyen a hölgyek és urak tün-tetőleg magyar ruhában és nemzeti-színű csokrokkal jelentek meg.

Zuboly.

† **Theologusok-bálja.** Tegnap éjjel tartották meg a református papnövendékek bálját Nagy Gábor emeleti termében. A bál, melyen Csikai Gyuri jó nevű bandája játszott, úgy erkölcseleg, mint anyagilag szép sikerrel zárult, a mit a tevékeny rendezők javára irhatunk. Itt adjuk a jelenvolt hölgyek névsorát, melyet a rendezőség szolgáltatott be:

Berde Jolán (Nagyenyed), Bodó Gizella (Torda), Fajk Margit, Fajk Emma, Lonyánszky nővérek, Schéfer nővérek, Szeszák Lula, Maksai Mariska, Berde Amália, Szilveszter Ilonka, Mucsi nővérek, Kék nővérek, Bartók Margit, Török nővérek, Zsigmond Zsuzsika, Székely nővérek, Bálint nővérek, Balló Erzsike, Vince Márta, Nagy Tini, Szigeti Aranka, Kopac Antónia, Csernyánszki Mariska, Geringer Ilonka, Walter Mariska, Bálint Erzsike és sok másokon kívül az állami tanítóképzőintézet hét növendéke.

× **A kolozsvári m. kir. dohángyári dalkör** 1905. évi február hó 18-án a Vigadó összes helyiségeiben műkedvelői színelőadással és táncal egybekötött Jótékonycélu zártkörű dalestélyt rendez. Belépti díjak: Személyjegyet 2 kor., ablakjegyet 2 kor., karzatjegyet 1 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté fél 8 órakor. Védnökök: Dr. Szekeres József, Szt.-Péter egyház plébánosa. Hirt György, m. kir. dohángyári igazgató. Péter József, m. kir. dohángyári aligazgató. Rendezőség: Ludvig Gyula, alelnök. Bekker József, elnök. Gramantik Mihály, alelnök. András Sándor, elnök. Pap István, titkár. Jelinek Lipót, pénztárnok. Miklós Lajos, elnök. Ferencz Árpád, szini rendező. Turós József, táncrendező. Wenrich György, karmester. Műsor: 1. Nyitány. Előadja Czákó Peti Sándor zenekara. 2. Magyar népdal. Zimmai Lászlótól. Előadja a Kolozsvári m. kir. dohángyári Dalkör. 3. „Uzsai Gyöngy”. Eredeti népszínmű dalokkal 3 felvonásban. Írta: Gerő Károly. Rendezi: Ferencz Árpád. Sugó: Bérczi Vilma. 4. „Rákóczi induló”. Előadja a Kolozsvári m. kir. dohángyári Dalkör — Czákó Peti Sándor zenekarának kíséretével.

AZ EGYHÁZ.

△ **Oltáregyleti istentisztelet.** A Kolozsvári Oltáregylet rendes havi istentiszteletét ma február hó 5-ikén tartja. És pedig d. e. 9 órakor ünnepélyes nagymise lesz. Énekel a Mária-énekkar vegyeskara, a honvédzenekar kíséretével. D. u. 6 órakor szentbeszéd, mondja Hirschler József dr. Énekel a Mária-énekkar férfikara. Február 12-én délután 4

órákor az Oltáregylet választmányi gyűlést tart.

△ **Farsangi ájtatosságok.** Tegnap délután 5 órakor a minoriták Deák Ferenc-utcai templomában szentbeszédet és litániát tartanak. Ma este 6 órakor a főtéri római katolikus templomban lesz prédikáció és vecsernye. Itt a szentbeszédet dr. Hirschler József mondja.

A virslis lába.

Tegnap éjjel sok boldog pár lejtette a parketteken az andalgó boszont és az édes öröm perceiben senki se gondolt azokra a szegény emberekre, a kiknek egyedüli mulatságuk a nehéz kenyérkereset. A pazar fényvel kivilágított báltermekből ime kiszorult a virslis lába is, a mely egy reá nézve szomorú esemény révén kerül bele az éjjel történetébe. A szegény Széchenyitéri virslisről van szó, a kit az a baleset ért, hogy a hideg, havas időben megfagyott a lába, miközben a gazda csendesen aludt. A szolgálatot teljesítő Leitner rendőr-mester vette észre az önmagával tehetetlen embert, a kit aléltóságából a gyorsan odahívott mentők dörzsölték fel.

LEGUJABB.

— **A „NAPLO” távirati és telefon-tudósítása.** —

Rigó Ferenc mandátuma.

Budapest, febr. 4. (Saját tud.) Nagyváradról táviratozzák, hogy a bihari választókerületben *Tóth László* szabadalvüparti képviselőjelölt *visszalépett* s így a pótválasztáson *Rigó Ferencz* függetlenségét egyhangulag választják meg.

A szabadalvüpart az ellenzéken.

Budapest, február 4. (Saját tud.) *Tisza István* gróf ma este a szabadalvü pártkörben ismételt hangoztatta, hogy a *szabadalvüpartnak az Andrássy kormányzata esetén az ellenzékre kell mennie.*

Fáklyásmenet a szövetség ellenzéknek.

Budapest, febr. 4. (Saját tud.) Ma este monstre fáklyásmenetet rendezett az egyetemi ifjuság a szövetség ellenzék tiszteleire. Az ifjuság a müegyetem kertjében gyülekezett, a honnét 3000 fáklyással s mintegy 3500 polgárral a Múzeum-köruton, Üllői-uton, Nagy-köruton a függetlenség pártkör elé vonultak, a hol az egyetem és főiskolák nevében *Óhegyi Ferenc* üdvözölte *Kossuth Ferencet*. *Kossuth* válaszában kijelentette, hogy pártja továbbra is fokozott lelkesedéssel fog küzdeni a haza függetlenségeért. *Apponyit Melha Tibor* *Hollót Horváth Andor*, *Zichy Aladár* gróft pedig *Beczky Jenő* üdvözölte lelkes beszédben.

Thallóczy büne.

Budapest, febr. 4. (Saj. tud.) Bécsből táviratozzák, hogy *Tallóczy Lajos* külügyminiszteri-umi osztályvezetőt, aki *Rákóczi* hamvainak hazaszállítása ügyében annyit fáradozott: nyugdíjazzák. *Thallóczytól* az udvarnál zokon vették, hogy a magyar politikával tulsokat foglalkozott.

Lelőtte a munkavezetőjét.

Budapest, febr. 4. (Saj. tud.) *Horváth Sándor* a Ganz-féle gyárkovácsa *Reix Nándor* munkavezetőt *lelőtte*. *Reix* állítólag kiturta őt állásából. A munkavezető meghalt *Horváthot* letartóztatták.

NAPLO.

— Hírek. —

Tisztelettel kérjük mindazon t. vidéki előfizetőinket, kik az előfizetési díjakkal hátralékban vannak, sziveskedjenek azt mielőbb megküldeni, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történhessen.

* **Ref. vallásos estély.** Ma délután 5 órakor a ref. theologia disztermében vallásos estélyt rendeznek, melyen *Versényi György* dr. fog felolvasni „*Bölcs Salamon* a jó asszonyról” cimen. *Hideg János* theologus pedig *Arany János*-nak „*Rachel siralma*” című költeményét fogja elszavalni.

* **Választások a Menzában.** A kolozsvári menza-szövetség ma délután 11 órakor tisztújító közgyűlést tart. Az egyetemi hallgatók között nagy a korteskedés s az elnök kérdésben különböző pártok tusakodnak egymással.

* **A gyorsvonaton.** Tegnapelőtt délután az ötórás bécsi gyorsvonatnak határozottan politikai jellege volt. Egy első osztályu fülkébe huzódva ült gróf *Andrássy Gyula*, s a vonathoz csatolt szalonkocsiban gróf *Tisza István*. Így robogott együtt Pest felé a múlt és a jövő s a kettő közt a folyosókon cirkáltak az újságírók, a kik számára a híres mondás így változik, hogy: „a beszéd arra való, hogy az ember eltitkolja vele — az információt.” Még osztrák területen történt hogy *Tisza* átküldte egy emberét *Andrássyhoz* s meghívta a szalonkocsiba. Magyar területen eleget tett *Andrássy* a meghívásnak. Pozsonyon innen tízperces, szertartásos látogatást tett a miniszterelnöki szalonkocsiban, aztán megint visszabujt a fülkéjébe. És tovább robogott a vonat velük Pest felé, repült a szalonkocsi, a melyben valamikor *Bánffy* utazott, a melyben kiegyezni járt *Bécsbe Széll*, a melyben most *Tisza* vendéget fogadott, s a melyben talán nemsokára visszazaadhatja a tízperces látogatást *Andrássynak Tisza* . . .

*** Hazaérkezett sikkasztó.** Schön Károly 36 éves órák ezelőtt három évvel Amerikába ment, családját Kolozsvárt hagyta. A hosszú távollét után egy csomó dollárral tegnap reggel hazaérkezett a budapesti személyvonatal. A pályaudvaron várta a felesége és két gyermeke, akik örömkönyeket sirva borultak a visszatért családapa nyakába. De nem sokáig élvezhették a viszontlátás örömeit, mert a rendőrség, mely előre értesült Schön megérkezéséről a családapát letartotta. Schön ugyanis három évvel ezelőtt egy fővárosi cég kárára nagyobb sikkasztást követett el semmiatt szökött Amerikába.

*** A címtáblák tolvaja.** Különös sportot űzött évek óta Papp Ferenc 25 éves csapos-legény. Az volt a passziója, hogy éj idején, többnyire ittas állapotban bekoborolt a várost s az üzletek elmozditható címtábláit leemelte és hazaszállította. Az üzlettulajdonosok közül sokan panaszkodtak ismeretlen tettesekre, kik éj idején ellopták a firmájukat. A tolvaj tegnap este éppen akkor került hurokra, mikor egy monostor-úti kocsmában Gambrius királyt ábrázoló cégtáblát cipelt haza. Papp lakásán több lopott firmát találtak, melyeket most visszaadják a károsultaknak, a tolvaj ellen megindítják a büntígyt eljárást.

*** Zsidó alispán.** Makóról jelentik a „Szegedi Híradó”-nak azt az érdekes hírt, hogy Csongrád vármegye a legközelebbi időben új alispánt kap s ez az alispán valószínűleg zsidó lesz. Ugy áll a dolog ugyanis, hogy az eddigi alispánt, dr. Návay Lajost disszidens programmal képviselővé választották s az ő helyére a legbiztosabb jelölt Dózsa Sámuel megyei főügyész, a ki a bizottsági tagok és a vármegye egyértelmű bizalmát bírja. Dózsa Sámuel zsidó s így ő lesz Magyarország első zsidó alispánja.

*** Tolvaj a háztetőn.** Tegnap éjjel Fogarasi János fuvaros magyar utcai földszintes szobájában azt vette észre, hogy valaki jár a padláson. Gyertyát gyújtott és felment a hiába, de ott senkit sem talált. Amint ismét lekerült az udvarra egy nyöszörgő embert talált a földön, aki szörnyen fájlalta jobb karját. Fogarasi faggatására kiderült, hogy a póruljárt ember Simon István, ki a szomszédban szolgált s megtudta, hogy Fogarasi hűsfélét tart a padláson. Éjjelkor fellopódzott a hiába s már a huszemű megdézsmálásához fogott, amikor a gazda megzavarta munkájában. A megriadt tolvaj a padlás ablakon keresztül kimászott a tetőre, de ott a havas lécen elcsuszott s lezuhant az udvarra. A félig megbűnhődött éjjeli látogató ellen, aki a karját is kifecamította, Fogarasi megtette a feljelentést.

x Látta-e Ön már a Rónai „Európa” kávéházban a Lefkovits-féle új billiárd asztalokat?

SZÍNHÁZ

Színházi napló.

Vasárnap (d. u.: A postás fiu és huga. (este: Elnémult harangok (bérlet 113. sz.)
Hétfő: Elnémult harangok (bérlet 114. sz.)
Kedd: Ferreol (b. 115. sz.)
Szerda: A megboldogult (b. 116. sz.)
Csütörtök: Huszárvér (b. 117. sz.)
Péntek: Loute (b. 118. sz.)
Szombat: Először: János vitéz (bérletszünet XV. sz.)
Vasárnap d. u.: VIII. ifj. előad.: Az ember tragédiája.
Vasárnap este: János vitéz (bérletszünet XVI. sz.)

Elnémult harangok. Ma Rákosi és Malonyai színjátéka, harmadszor kerül színre, páratlan számú bérletben. Hétfőn páros számú bérletben, negyedszer fog színre kerülni az „Elnémult harangok”.

János vitéz. Az idei színházi évadnak kétségkívül legkimagaslóbb bemutató estélye lesz Kacsóh Pongrácz daljátékának, a „János vitéz”-nek jövő heti bemutatója. A daljáték szövegválogát Petőfi „János vitéz”-éből Bakonyi írta. Az előadó személyzet ambícióval készül ennek a töszyökes magyar műnek az előadására, melyet Stephanides karnagy és Mészáros, a rendező készítenek elő. A daljáték főszereplői: Károlyi Leona, Székely, Kassai, Tibor Lóra és Hajnal lesznek. A „János vitéz” első előadása szombaton, páratlan számú bérletszünetben lesz.

A megboldogult. Bissonnak december havában föllevenített vigjátéka szerdán kerül ismét színre. A vigjáték főszerepeit ezuttal is Megyeri igazgató, Kassai, Horváth Paula, Palotai Pirooska, Hajnal, Bérci, Szegő és Váradiné játsszák.

Loute, Pierre Véber rég nem adott vigjátéka kerül színre, a főszerepekben Megyeri igazgatóval és Horváth Paulával, ki ezuttal játsza nálunk először Louteot.

Ifjúsági előadás. E hó 12-én, jövő vasárnap délután ifjúsági előadás lesz. Színre kerül ez alkalommal Madách drámai költeménye, „Az ember tragédiája”, a három főszerepben: Szakácsfal (Ádám), Tólvölgyi Margittal (Éva) és Szentgyörgyivel (Lucifer).

Nemzeti Színház.

Ma vasárnap

Délután

A postás fiu és huga.

Énekes bohózat 4 felvonásban.

Este

Elnémult harangok

Színjáték 4 felvonásban, előtte 1 képpel.

NYILTTER

Reggelig nyitva.

A Jókai kávéházban Jókai-u. 4. sz. a farsangi idény alatt naponta, éjjel után

friss korhelyleves és valódi szepesi tormás virsli.

Mulató közönség találkozó helye

Heimann Sándor kávé.

Reggelig nyitva.

ŐSZI ALBERT

ékszer és óra nagyraktára, Kolozsvárt, Wesselényi M.-u. 2. nagy választék ezüst árukba. — Javítások felvállaltnak.

REGÉNY.

Jgélet.

— Regény. —

Írta: Elzéar Pierre. 20

Ez volt a ház salonja; a legdiszesebb és legjobban butorozott szoba az egész házban. Olyan kényelmes és kedélyes jellege volt, a mely szinte idegszerűen hatott a nagy házban; meglátszott, hogy különös gondnal, de művészi ízlés nélkül rendezték be.

Már a bejáratnál a rendtelenség némi jelei voltak fölfedezhetők. Egy szék föl volt borítva, a zongora valami hatalmas lökés következtében eltoldott a faltól.

Pyrame egész halk hangon magyarázta Rogernek, hogy a bíróság megtitkolta, hogy bármit is változtassanak a szoba képén, a hol a bünt elkövették. A derék ember olyannak találta, mint akkor, midőn a „helyszíni szemle” alkalmánál jelen volt.

Midőn Roger azt kérdezte tőle, hol találták meg Helént, a térdelő Peyrelre mutatott, a ki csendesen sirt.

A fiatal kereskedő előtt, néhány butor között, a melyeket látszólag erőszakosan toltak szét, nagy barna vérfolt volt látható, a mely elült a szőnyeg eleven piros színétől. Helén vére volt.

Kis csöppek egén pamlagra hullottak.

Roger merőn nézte a gyermekora óta ismerős régi butorokat, mintha felelhetek volna neki. Mintha

azt mondták volna: „Nem, nem a te bátyád ölt; nem ő ontotta azt a vért, a mely bemocskol!” De, ha Jean elkésve érkezett... ha holtan találta Helént, ugyan ki ölte meg?

Roger észrevette, hogy Peyrel valami nagy figyelemmel szemlél, Szemei a szőnyegen lévő barnás vérfoltra meredtek és tényleg észre is vett egy alig látható hajszálal. Peyrel nem tulajdonított neki semmi fontosságot, de Roger annál nagyobb érdekléssel nézte. Azt remélte, hogy esetleg és fogja nyomra vezetni. De hirtelen elsápadt. Ez bátyjának a haja volt. Persze, ez nem bizonyított semmit. Azt ugyanis tudta mindenki, hogy Jean ott volt a szobában hiszen karjaiközött tartotta a halottat. Roger rendkívüli gondnal vizsgálta tovább a szőnyeget. Talált még több, az elsőhöz hasonló hajszálal. Látszott rajtuk, hogy egy kétségbeesett kéz cibálta ki őket. Egyik rövid, másik hosszú szál volt, de mint egyforma színű.

Eljött az est. Peyrel teljesen megtört rettenetes fájdalma alatt, egy székre roskadt. Időnként egész teste görcsösen vonaglott. Folyton csak azt hajtogatta: Hélen! Hélen!

Rogerr látta, hogy a szerencsétlen özvegy nem használhat most neki ebben az állapotában. Megszánta s nem akarta kinyitni még fokozni. Gyengéden megérintette Peyrel karját.

— Menjen inkább haza, mondta gyengéden. Holnap majd meglátogatom. Legyen erős.

— Igen... köszönöm... nagyon gyenge vagyok, dadogta szegény Magam is szégyelem... Bocsásson meg, de mikor úgy szerettem.

Esjelenet tántorgó léptekkel, zseb kendőjével törülgetve könnyes szemét.

Néhány perc múlva bejött Pyrame a kertből jelenteni, hogy felfedezett valamit.

— Ugyan mit? Kérdé Roger s lement az öreg után.

(Folytatjuk).

Főszerkesztő: DR. ÓVÁRI ELEMÉR.

Felelős szerkesztő: SZÁSZ ÖDÖN.

Kiadó: „NAPLO” hírlapkiadó-vállalat.

15-30 korona
napi kereset elérhető kockázat nélkül
Erzsébet-szanatorium
és egyéb sorsjegyek
eladása által. Tisztelettel és egynek bármely szakból forduljanak
KÖVÁRY ARMIN
bank és váltó-üzletéhez
Budapest, Ferenciek-teré 9. szám.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Wesselényi Miklós-utca 13. szám alatt, a mai követelményeknek megfelelően berendezett

≡ vízvezeték-szerelő üzlet ≡

nyitottam. Elvállalom: fürdőszobák, szagtalan klotzetek és közkutak szivattyú-felszerelését, melyeknek pontos javításáért felelősséget vállalok.

Szakmámat 20 éven keresztül Budapesten, mint önálló szerelő folytattam és Kolozsvárt 8 évig nagyobb vállalatoknál dolgoztam.

Mindennemű munkákat saját magam végzek, ugyszintén mindennemű légszesz- és villanycsengő-felszerelést és javítását pontosan és legújanyosabb árban.

— Egy évi jókarban tartásért: —

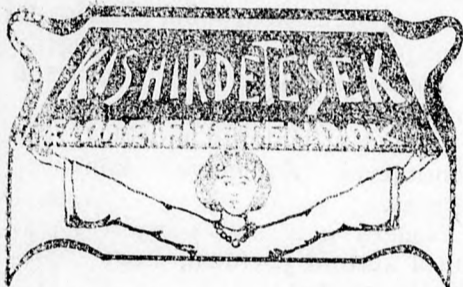
1 clozett után . 6 korona | 1 földalati fölzáró föcsap után 8 korona
1 kagyló után . 3 korona | 1 fürdő után . 8 korona
1 közkut után . 5 korona

A n. é. közönség becses pártfogásáért esedezik

Szüics János,
vízvezeték-szerelő vállalkozó.

NAPLO

Pályafutásunk még rövid, életünk alig néhány hónapos, de hisszük, hogy a közönség szeretete már hajlik felénk. Teljesen még nem is lehet a miénk, de nem lankadó törekvéssel és becsületes buzgalommal napról-napra azon munkálkodunk, hogy a NAPLO kedves, szívesen látott újságja legyen mindenkinek. Nagyképű programot nem duruzsolunk senki fölébe, — frissen, elevenen változatosan, de azért komolyan és kellő tartalmassággal huszonnégyóránként újra bemutatkozunk, s ez többet ér egy csomó ígéretnél s egy köteg hitegetésnél. Időnként nagyobb, bővebb terjedelemben jelenünk meg, — s reméljük, hogy a mi közönségünk részesít tovább is abban a pártfogásban, a melynek melege volt már is érezzük.

Kiadó butorozott szoba. Egy elegáns butorozott külön bejáratos szoba kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Egy finom fehérnemű varrónő lakik: Linczeg-u. 9. sz.

Mezőgazdasági

Bank és

Takarékpénztár

Részvény Társaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 9. sz. I. em. (Br. Jósika-palota)

Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamatozás mellett naptól-napig s azokat felmondás nélkül fizeti vissza s a betéti kamatadót is sajátjából fizeti.

Ésszámitól váltókat előnyös kamattalá mellett.

Kölcsönöket nyújt értékpapirokra és váltófedezet alapján, jelzálogkölcsönöket ad földbirtokra és házakra előnyös kamattalá mellett.

Sorsjegyek, záloglevelek és egyéb értékpapírok beszerzését, valamint a sorsjegyek huzásainak nyilvántartását minden díj nélkül eszközözi.

Dosztálysorsjegyek elárusítási helye.

Az összes bank és takarékpénztári üzletekre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál.

Hivatalos órák : d. e. 9-től fél 1 óráig.

az igazgatóság.

SZÉCHENYI KAVÉHAZ

Széchenyitér 27. szám alatt
kényelmes

mulatóhely

legjobb minőségű borok és
kőbányai sörök ugyiszinte hi-
deg büffe kapható. — Számos
látogatásért esedez

JÓZSA BENJÁMIN
tulajdonos.

Kalapkészítő műhely.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Kolozsváron Széchenyitér 17. szám alatt kalapkészítő műhelyt nyitottam.

Elvállalok kalap ujjalakítást, tisztítást és cilinder vasalásokat és minden e szakmába vágó munkákat jutányos árák mellett.

Midőn a n. é. közönség becses pártfogását előre is kérem, bátorodom megemlíteni, hogy eddig is Kolozsvárt, Széchenyitéren egy kalap üzletben öt éven át, a közönség legnagyobb meglepedésére dolgoztam és ezt kiérdemelni ezután is igyekezni fogok.

Tisztelettel:

SZABÓ JÁNOS, kalapos.

Eladó házastelkek, szőlők és

szántóföldek!

1. Dézma-utca és Pap-utca sarkán üres telek egészben vagy részletekben.
2. Rudolf-út 31. számú házastelek egészben vagy részletekben.
3. Árpád-út 8-ik számú házastelek, pék-üzlettel.
4. Magyar-utca 83. számú házastelek, pék-üzlettel nagy kerttel, gazdasági épületekkel.
5. Nádas-terében egy drb. szőlő a közép lábban.
6. Brétfő- és Nádas-tere szőlők alatt uthosszában egy vonalban levő szántóföld, 40 telekre felosztható, egyenkint 222 négyszögöltre, sőt nagyobb telkekre is felosztható, vasúti, téglagyári, gyufagyári munkásoknak igen alkalmas, valamint a külvárosi földeseknek is. Értekezhetni: Rucska Lajos tulajdonossal Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca 9. szám.

Stolcz Vincze

aranyműves

Mátyás király-tér 12. sz.

Készít új munkákat, átalakításokat valamint javításokat.

Ékszert, zálogjegyeket, tört aranyat és — ezüstöt vesz. —

Régi erdélyi borok

Unió-utca 7. szám alatt.

Szilvási, hadrévi, rózsamáli stb. a Benigni pinczéből palackozva és hordóval olcsón eladók.

Asztali borok 90 fillér., 1 kor. 20 fillér árban üveggel együtt literenként ugyanott kaphatók. Rendelés házhoz küldetik. — Telephon szám 531. Üvegek visszavétetnek.

Szolid kiszolgálás.

IZSÁK MÓR

férfi szabó terme,
Mátyás Király-tér 19. emelet.

Nagyrabecsült rendelőimet van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy kitűnő minőségű fekete salon, hazai és valódi angol és skót szöveteim vannak raktáron, amelyekre nb. rendelőim szíves figyelmét felhívom.

Kiváló tisztelettel

Izsák Mór.

ÚJ ÜZLET!

Karácsonyi és Újévi bevásárlásait

a FRIEDMAN M.-féle üzletben Deák Ferencz-utca 5 szám alatt.

— szerezze be. —

Zománczott kék edényekben nagy választék konyhaberendezések, üveg-árak, china-ezüst különlegeségek ugyiszinte sok más dísz tárgyak stb. — Vidékre megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Nagybani vevők nagyobb árgedményben részesülnek.

Pontos kiszolgálás!

SZOLID ÁRAK!

Cégtáblákat

Üvegre, vászonra és bádoglemezre igen olcsó árak mellett készít

BELLEVÁRI MIHÁLY

Kolozsvárt

Kossuth-Lajos-utca 7.

Telefon-szám 399.

STERN JÓZSEF

liszt-, fűszer- és tűzifa-kereskedése

KOLOZSVÁR, Wesselényi-utca 12. szám.

A közelgő nagy ünnepek alkalmából felhívjuk a n. é. közönség figyelmét arra, hogy STERN JÓZSEF liszt-, fűszer- és tűzifa-kereskedőnél Kolozsvárt, Wesselényi Miklós-utca 12. szám alatt

a legjobban és a legolcsóbban lehet lisztet, fűszert és tűzifát beszerezni.

Ne mulassza el senki sem hirdetésem valódiságáról meggyőződni.

Olcsó törlesztő kölcsönök!
10, 20, 25, 32, 42 és 50 évre

az Erdélyrészi Magyar Jelzáloghitelbank

27 1-10 Részvénytársaságnál
KOLOZSVÁRT, Rózsa-utca 1. szám, emelet.

A kölcsönök teljes összegben folyósíthatnak, minden levonás nélkül. Földbirtokra és kolozsvári belvárosi új vagy régebbi építkezési, de forgalmas helyen fekvő házakra a becsérték 50%-a. Vidéki és külvárosi házaknál ha újak az érték 45%-a, ha régiek, de jó karban és forgalmas helyen vannak az érték 40%-a adatik kölcsön. *Bevételek eljárás helyben díjmentes.* A kölcsönök lebonyolítása gyors és a költségek minimálisok. Ügynökök fölöslegesen, miután minden szükséges felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgálnak az

Igazgatóság.

Hivatalos órák 9-1. — Prospektus kívánatra ingyen!

Építési törlesztő kölcsönök is kaphatók!

B. BAK SÁNDOR

7 1-20

épület és műlakatos

KOLOZSVÁRT, Malom-u. 28. sz.

Javításokat gyorsan és pontosan eszközölök.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy Malom-utca 28. szám alatt atyám B. Bak Lajos gyártelepén a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

épület- és műlakatos-műhelyt

nyitottam. — Elvállalok minden a fémipar körébe tartozó munkákat, u. m.: diszkapukat, balkon-, lépcső- és sirkerítéseket a legegyszerűbbtől a legdiszesebb stilszerű kivitelben; továbbá épületvasalásokat, vasfedélszerkezeteket. Butor-díszművasalásokat, műkovácsolt luszterek, lámpák, virág-asztalkák vasból sárga- és vörösrézéből vagy nickelezve, adott vagy általam készített rajz szerint.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve vagyok

Telefon 120.

kiváló tisztelettel

B. Bak Sándor műlakatos.

◆ Rajzzal és költségvetéssel készséggel szolgálók. ◆

Vidéki megkeresésre azonnal válaszolok.

A Szegedi vendéglő a farsang tartama alatt egész éjjel nyitva.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Kolozsvárt, a Deák Ferencz utca 26 szám a.

A „SZEGEDI VENDÉGLŐ“

összes helyiségei a farsang tartama alatt egész éjjel nyitva vannak és a t. közönség rendelkezésére állanak. Tiszta magyar konyhájára, valódi egri és celnai boraira felhívja a t. közönség figyelmét a tulajdonos.

Egész éjjel nyitva.

Egész éjjel friss babléves

Egész éjjel friss korhelyléves

Hirdetéseik

felvételnek

a kindóhivatalban.

TRISKA J.

zongora-raktára

Kolozsvárt, Sétatér-utca (Saját ház).

Zongorák, pianinok, harmoniumok és cimbalmok gyári áron részletfizetésre is kaphatók.

Hangszerek becserélését, javítását, hangolását, helyben és vidéken elfogadom.

Phonola-zongorát játszó készülék gyári áron kapható. Ára 1100 korona.

Bármikor megtekinthető!

AZ

„Erdélyi Általános

Takarék és Hitelszövetkezet“

KOLOZSVÁRT, Ferencz József-ut 2.

betétekért 5% kamatot fizet

s a további 1/2 %-ot kitevő betétkamatadót

is sajátjából fedezi.

Ujhelyi M. és Tsa

könyvnyomdája

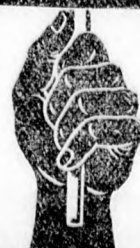
Kolozsvár,

Jókai-utca 15. szám.

Elkészítetnek mindennemű nyomtatványok a legújabb és legdiszesebb kiállításban jutányos áron

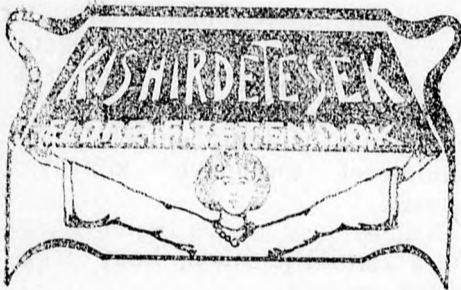
Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek

Telefon szám 379.

NAPLO

Pályafutásunk még rövid, életünk alig néhány hónapos, de hisszük, hogy a közönség szeretete már hajlik felénk. Teljesen még nem is lehet a miénk, de nem lankadó törekvéssel és becsületes buzgalommal napról-napra azon munkálkodunk, hogy a NAPLO kedves, szívesen látott újságja legyen mindenkinek. Nagyképű programot nem duruzsolunk senki fölébe, — frissen, elevenen változtatás, de azért komolyan és kellő tartalmassággal huszonnégyóránként újra bemutatkozunk, s ez többet ér egy esomó ígéretnél s egy köteleg hitegetésnél. Időnként nagyobb, bővebb terjedelemben jelenünk meg, — s reméljük, hogy a mi közönségünk részét tovább is abban a pártfogásban, a melynek melegítő voltát már is érezzük.

Kiadó butorozott szoha. Egy ele-gán butorozott külön bejáratu szoha kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Egy finom fehérnemű varrónő lakik: Linczeg-u. 9. sz.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Részvény Társaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 9. sz. I. em. (Br. Jósika-palota)

Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamatozás mellett naptól-napig s azokat felmondás nélkül fizeti vissza s a betéti kamatadót is sajátjából fizeti.

Észámitól váltókat előnyös kamattal mellett.

Kölcsönöket nyújt értékpapirokra és váltófedezet alapján, jelzálogkölcsönöket ad föld-birtokra és házakra előnyös kamattal mellett.

Sorsjegyek, záloglevelek és egyéb értékpapírok beszerzését, valamint a sorsjegyek húzásainak nyilvántartását minden díj nélkül eszközözi.

Dosztálysorsjegyek elárusítási helye.

Az összes bank és takarékpénztári üzletekre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál.

Hivatalos órák : d. e. 9-től fél 1 óráig.

SZÉCHENYI KAVÉHAZ

Széchenyitér 27. szám alatt
kényelmes

mulatóhely

legjobb minőségű borok és kőbányai sörök ugyszinte hideg büffe kapható. — Számos látogatásért esedez

JÓZSA BENJÁMIN
tulajdonos.

Kalapkészítő műhely.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Kolozsváron Széchenyitér 17. szám alatt kalapkészítő műhelyt nyitottam.

Elvállalok kalap újjáalakítást, tisztítást és cylinder vasalásokat és minden e szakmába vágó munkákat jutányos árák mellett.

Midőn a n. é. közönség becses pártfogását előre is kérem, bátorkodom megemlíteni, hogy eddig is Kolozsvárt, Széchenyitéren egy kalap üzletben öt éven át, a közönség legnagyobb megelégedésére dolgoztam és ezt kiérdemelni ezután is igyekezni fogok.

Tisztelettel:

SZABÓ JÁNOS, kalapos.

Eladó házastelkek, szőlők és

szántóföldek!

1. Dézma-utca és Pap-utca sarkán üres telek egészben vagy részletekben.
2. Rudolf-út 31. számú házastelek egészben vagy részletekben.
3. Árpád-út 8-ik számú házastelek, pék-üzlettel.
4. Magyar-utca 83. számú házastelek, pék-üzlettel nagy kerttel, gazdasági épületekkel.
5. Nádas-terében egy drb. szőlő a közép lábban.
6. Brétfő- és Nádas-tere szőlők alatt uthosszában egy vonalban levő szántóföld, 40 telkre felosztható, egyenkint 222 négyszögölre, sőt nagyobb telkekre is felosztható, vasuti, téglagyári, gyufagyári munkásoknak igen alkalmas, valamint a külvárosi földeseknek is. Értekezhetni: Rucska Lajos tulajdonossal Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca 9. szám.

Stolcz Vincze

aranyműves

Mátyás király-tér 12. sz.

Készít új munkákat, átalakításokat valamint javításokat.

Ékszert, zálogjegyeket, tört aranyat és — ezüstöt vesz. —

Régi erdélyi borok

Unió-utca 7. szám alatt.

Szilvási, hadrévi, rózsamáli stb. a Benigni pinczéből palaczkozva és hordóval olcsón eladók.

Asztali borok 90 fillér., 1 kor. 20 fillér árban üveggel együtt literenként ugyanott kaphatók. Rendelés házhoz küldetik. — Telephon szám 531. Üvegek visszavételnek.

Szolid kiszolgálás.

IZSÁK MÓR

férfi szabó terme,
Mátyás Király-tér 19. emelet.

Nagyrabecsült rendelőimet van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy kitünő minőségű

fekete salon, hazai és valódi angol és skót

szöveitek vannak raktáron, amelyekre nb. rendelőim szíves figyelmét felhívom.

Kiváló tisztelettel

Izsák Mór.

ÚJ ÜZLET!

Karácsonyi és újévi bevásárlásait

a FRIEDMAN M.-féle üzletben Deák Ferencz-utca 5 szám alatt.

== szerezze be. ==

Zománczozott kék edényekben nagy választék konyhaberendezések, üveg-áruk, china-ezüst különlegeségek ugyszinte sok más dísztárgyak stb. — Vidékre megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Nagybani vevők nagyobb ár- engedményben részesülnek.

Pontos kiszolgálás!

SZOLID ÁRAK!

Cégtáblákat

Üvegre, vászonra és bádoglemezre igen olcsó árak mellett készít

BELLEVÁRI MIHÁLY

Kolozsvárt

Kossuth-Lajos-utca 7.

Telefon-szám 399.

STERN JÓZSEF

liszt-, fűszer- és tűzifa-kereskedése

KOLOZSVÁR, Wesselényi-utca 12. szám.

A közelgő nagy ünnepek alkalmából felhívjuk a n. é. közönség figyelmét arra, hogy STERN JÓZSEF liszt-, fűszer- és tűzifa-kereskedőnél Kolozsvár, Wesselényi Miklós-utca 12. szám alatt

a legjobban és a legolcsóbban lehet lisztet, fűszert és tűzifát beszerezni.

Ne mulassza el senki sem hirdetésem valódiságáról meggyőződni.

Olcsó törlesztő kölcsönök!

10, 20, 25, 32, 42 és 50 évre

az Erdélyrészi Magyar Jelzáloghitelbank

27 1-10

Részvénytársaságnál

KOLOZSVÁRT, Rózsá-utca 1. szám, emelet.

A kölcsönök teljes összegben folyósítatnak, minden levonás nélkül. Földbirtokra és kolozsvári belvárosi új vagy régebbi építkezési, de forgalmas helyen fekvő házakra a becsérték 50%-a. Vidéki és külvárosi házaknál ha újak az érték 45%-a, ha régiek, de jó karban és forgalmas helyen vannak az érték 40%-a adatik kölcsön. *Becslelési eljárás helyben díjmentes.* A kölcsönök lebonyolítása gyors és a költségek minimálisok. Ügynökök fölöslegesen, miután minden szükséges felvilágosítással készséggel és díjlanul szolgál az

Ugyazgatóság.

Hivatalos órák 9-1. — Prospektus kívánatra ingyen!

Építési törlesztő kölcsönök is kaphatók!

B. BAK SÁNDOR

7 1-20

épület és műlakatos

KOLOZSVÁRT, Malom-u. 28. sz.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy Malom-utca 28. szám alatt atyám B. Bak Lajos gyártelepén a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

épület- és műlakatos-műhelyt

nyitottam. — Elvállalok minden a fémipar körébe tartozó munkákat, u. m.: díszkapukat, balkon-, lépcső- és sirkerítéseket a legegyszerűbbtől a legdíszesebb stilszerű kivitelben; továbbá épületvasalásokat, műkovácsolt luszterek, lámpák, virág-asztalkák vasból sárga- és vörösrézéből vagy nickelezve, adott vagy általam készített rajz szerint.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve vagyok

Telefon 120.

kiváló tisztelettel

B. Bak Sándor műlakatos.

◆ Rajzzal és költségvetéssel készséggel szolgálok. ◆

Javításokat gyorsan és pontosan eszközölök.

Vidéki megrendelésre azonnal válaszolok.

A Szegedi vendéglő a farsang tartama alatt egész éjjel nyitva.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Kolozsvárt, a Deák Ferencz utca 26 szám a.

A „SZEGEDI VENDÉGLŐ”

összes helyiségei a farsang tartama alatt egész éjjel nyitva vannak és a t. közönség rendelkezésére állanak. Tiszta magyar konyhájára, valódi egri és celnai boraira felhívja a t. közönség figyelmét a tulajdonos.

Egész éjjel nyitva.

Egész éjjel friss bablevés

Egész éjjel friss konyhaleves

Hirdetések

felvételnek

a kiadóhivatalban.

TRISKA J.

zongora-raktára

Kolozsvárt, Sétatér-utca (Saját ház).

Zongorák, pianinok, harmoniumok és czimbalmok gyári áron részletfizetésre is kaphatók.

Hangszerek becszerelését, javítását, hangolását, helyben és vidéken elfogadom.

Phonola-zongorát játszó készülék gyári áron kapható. Ára 1100 korona.

Bármikor megtekinthető!

A Z

„Erdélyi Általános

Takarék és Hitelszövetkezet”

KOLOZSVÁRT, Ferencz József-ut 2.

betétekért 5% kamatot fizet

s a további 1/2 %-ot kitevő betétkamatadót

is sajátjából fedezi.

Ujhelyi M. és Tsa

könyvnyomdája

Kolozsvár,

Jókai-utca 15. szám.

Elkészítetnek mindennemű nyomtatványok a legújabb és legdíszesebb kiállításban jutányos áron

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek

Telefon szám 379.

Napló

független politikai napilap

előfizetési ára: _____

Egy évre . . .	24 korona
Fél évre . . .	12 korona
Negyed évre . . .	6 korona
Egy héra . . .	2 korona
Egyes szám ára	8 fillér.

Kapható a dohányüzletekben és minden
elárusítónál.